

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

KÖNYVTÁRA

Könyvnyomdak Budapesten.

- I. kerület (Vár).
- M. kir. Államnyomda**
Nándor-tér 1.
- M. kir. tud. Egyetemi ny.**
Iskola-tér 3.
- II. kerület (Viziváros).
- Bagó M. és Fia**
Ponty-utca 4.
- Goldberger Ignác**
Fő-utca 23.
- Heisler Jaroslav**
Vánkert-rakpart 1.
- Keller Dániel**
Attila-utca 63.
- Müller K. (Münster K.)**
Albrecht-út 3—5.
- Wesselényi Géza**
Zsigmond-utca 11.
- III. kerület (Ó-Buda).
- Bartalits Imre**
Remete-hegy.
- Bichler I.**
Kiskorona-utca 15.
- Wimmer Márton**
Serfőző-utca 10.
- IV. kerület (Belváros).
- Barcza József**
Váci-utca 66.
- Belvárosi könyvnyomda**
Váci-utca 79.
- Buschmann Ferencz**
Koronaherczeg-utca 8.
- Franklin-Társulat magy.**
irod. int. és könyvny.
Egyetem-utca 4.
- Goszler Gyula**
Aranykéz-utca 1.
- Hunyadi Mátvás, irod. és**
könyvnyomda-intézet
Zöldfa-utca 43.
- Langer Ede és Fia**
Zsibárus-utca 1.
- M. kir. posta- és távirat-**
igazgatóság könyvny.
Főposta-épület.
- Mercur kő- és könyvny.**
Keckeméti-utca 5.
- Nagy Sándor**
Papnövelde-utca 8.
- Id. Poldini Ede és Társa**
Irányi-utca 1.
- Róth József**
Ujvilág-utca 6.
- Singer Lipót**
Károly-körút 24.
- Süsz Dávid**
Fővám-tér 5.
- Székesfővárosi házi ny.**
Központi városház.
- Ullmann József**
Régi posta-utca 4.
- Várnai Fülöp**
Régi posta-utca 3.
- Werbőczy könyvny. r.-t.**
Vármegye-utca 11—13.
- Wodianer F. és Fial**
Sarkantyús-utca 3.
- V. kerület (Lipótváros).
- Bendiner A.**
Arany János-utca 18.
- Berkovits János**
Hold-utca 27.
- Budapesti helyi érdekű**
vasút nyomdájá
Lipót-körút 22.
- Czettel és Deutsch**
Bálvány-utca 12.
- Hamburger és Birkholz**
Csáky-utca 13.
- Hungária-könyvnyomda**
és kiadó-üzlet
Váci-körút 34.
- Kálmán M. és Társa**
Vadász-utca 32.
- Kanitz C. és Fiai**
Vadász-utca 26.
- Károlyi György**
Kálmán-utca 5.
- Kellner és Mohrlüder**
Csáky-utca 9.
- Kertész József**
Mária Valéria-utca 11.
- Kollmann Fülöp**
Arany János-utca 34.
- Krausz S. és T.**
Zoltán-utca 11.
- Légrády Testvérek**
Váci-körút 78.
- Lengyel Lipót**
Vadász-utca 35/a.
- Löw Ede**
Váci-körút 80.
- Márkus Samu**
Báthory-utca 20.
- Magy. kir. postatakarék-**
pénztár nyomdájá
Széchenyi-utca 2.
- Pallas, irod. és nyomdai**
részvénytársaság
Kálmán-utca 2.
- Pesti Könyvnyomda-**
Részvénytársaság
Hold-utca 7.
- Pesti Lloyd-társulat**
Könyvnyomdájá
Dorottya-utca 14.
- Pollák Elkán**
Nagykorona-utca 21.
- Pollák M. Miksa és Tsa**
Akadémia-utca 15.
- Preszburg Frigyes**
Arany János-utca 14.
- Schlesinger és Kállai**
Bálvány-utca 18.
- Thália-nyomda**
Csáky-utca 2/b.
- VI. ker. (Terézváros).
- Bróza Ottó**
Váci-körút 17.
- Ehrnstein Mór**
Laudon-utca 4.
- Engel S. Zsigmond**
Vörösmarty-utca 56.
- Európa, irod. és nyom-**
dai részv.-társaság
Ó-utca 12.
- Fővárosi nyomda, vona-**
lozó- s könyvkötő-r-t.
Podmaniczky-utca 39.
- Fried és Krakauer**
Dalszínház-utca 10.
- Friedmann Á.**
Gyár-utca 54.
- Fuchs Samu és Társa**
Podmaniczky-utca 27.
- Gelléri és Székely**
Podmaniczky-utca 47.
- Gergely Miksa**
Lázár-utca 2.
- Glückselig M.**
Hunyady-tér 7.
- Goldschmiedt Lipót**
Révay-utca 6.
- Gross és Grünhut**
Gyár-utca 32.
- Herrman Ignác**
Szerecsen-utca 20.
- Hornyánszky Viktor**
cs. és kir. udv. könyvny.
Aradi-utca 14.
- Hunnia Könyvnyomda**
Teréz-körút 3.
- Kassino Jakab**
Király-utca 26.
- Kaufmann József**
Vörösmarty-utca 52.
- Klauber Ignác**
Új-utca 6.
- Korvin Testvérek**
Révay-utca 14.
- Kosmos műintézet, kő-**
és könyvnyomda r.-t.
Aradi-utca 8.
- Kunosi Vilmos és Fia**
Teréz-körút 38.
- Löbl Dávid és Fia**
Andrássy-út 19. és
Nagymező-utca 26.
- Luszt Sándor**
Gyár-utca 50.
- Minerva kő- és könyv-**
nyomda (tul. Gansl Zs.)
Szerecsen-utca 7/9.
- M. kir. államvasutak**
menetjegy-nyomdájá
Csengery-utca 33.
- Markovits és Garai**
Lázár-utca 13.
- Muskát és Feldmann**
Teréz-körút 27.
- Neumayer Ede**
Proféta-utca 7.
- Orsz. központi községi**
nyomda-részvénytárs.
Váci-körút 61.
- Pollacsek Mór**
Dávid-utca 5.
- Posner K. Lajos és Fia**
Csengery-utca 31.
- Quittner József**
Váci-körút 16.
- Radó Izor**
Váci-körút 1.
- Rigler József Ede r.-t.**
Rózsa-utca 55.
- Schmelcz és Schillinger**
Csengery-utca 51.
- Schmidl Sándor**
Szerecsen-utca 6.
- Spinner Illés**
Dessewffy-utca 43.
- Wellesz és Krammer**
Új-utca 37.
- VII. (Erzsébetváros).
- Árpád kő- és könyvny.**
(Klein és Kronstein)
Valero-utca 9.
- Athenaeum, irodalmi és**
nyomdai részv.-társ.
Kerepesi-út 54.
- Bárd J.**
Miksa-utca 17.
- Brunner E. és Társa**
Csányi-utca 13.
- Deutsch József**
Károly-körút 7.
- Elek Lipót**
Kertész-utca 37.
- Galitzenstein H.**
Dohány-utca 68.
- Garai Mór**
Károly-körút 3.
- Goldfaden Márk**
Kerepesi-út 36.
- Gonda és Társa**
Akácfa-utca 50.
- Hedvig S.**
Dohány-utca 12.
- Löbl Mór**
Király-utca 27.
- Löblovitz Zsigmond**
Csömöri-út 54.
- Nagel István**
Vörösmarty-utca 17.
- Neuwald Illés**
(tul. Berger Armin)
Dohány-utca 44.
- Pannonia-nyomda**
Rombach-utca 8.
- Propper Leó**
Erzsébet-körút 35.
- Reich Ármin**
Dohány-utca 84.
- Roth és Krausz**
Kertész-utca 23.
- Rubin J.**
Király-utca 13.
- Spatz Henrik**
Dob-utca 55.
- Spitzer Márk**
Klauzál-utca 31.
- Stern Péter**
Kazinczy-utca 35.
- Vasvári és Társa**
Csömöri-út 13.
- Wendt-féle könyv-**
nyomda stb.
Károly-körút 19.
- Zeisler M.**
István-tér 17.
- VIII. ker. (Józsefváros).
- Anglo-nyomda**
Baross-utca 47.
- Budapesti Hirlap nyomd.**
Rökk Szilárd-utca 4.
- Özv. Fried Ignác**
József-utca 14.
- Fritz Ármin**
József-körút 9.
- Hell I. Ede**
Luther-utca 4.
- Klein Vilmos**
Kerepesi-út 73.
- Kohn Simon**
József-körút 5.
- Kossuth Lajos-nyomda**
(tul. Lauffer Jakab és
Holländer József)
Ujvársártér 5.
- Révai és Salamon**
Üllői-út 18.
- Rózsa Kálmán és neje**
Szentkirályi utca 30.
- Schulcz Adolf**
Baross-utca 81.
- Stephaneum (a Szt. István-
Társulat nyomdájá)**
Szentkirályi-utca 28a.
- Szent Anna-nyomda**
Baross-utca 66—68.
- Szent Gellért-nyomda**
(Valter E.)
Práter-utca 44.
- Szent László-nyomda**
Rökk Szilárd-utca 28.
- Weissenberg Ármin**
József-körút 16.
- IX. ker. (Ferencváros).
- Engelmann Mór**
Vámház-körút 15.
- Műszaki irodalmi és**
nyomdai vállalat
(Feldmann Mór)
Soroksári-utca 5.
- Pátria-nyomda részvény-**
társaság
Üllői-út 25.
- X. kerület (Kőbánya).
- Első kőbányai könyvny**
jászberényi-út 1.
- Lőrinczi F.**
Maglódi-út (Gyűjtő-fogház)
- Merendiák Károly**
Liget-tér 4.

Könyvnyomdák a vidéken.

- Abauj-Szántó**
Baksy Barna.
- Abauj-Szepsi**
Vongrey Gusztáv.
- Abrudbánya**
Róth Ferencz.
- Ada**
Berger L.
- Alsó-Kubin**
Trnkóczy József.
- Alsó-Lendva**
Balkányi Ernő.
- Apatin**
Gasz Mátyás.
Szavadill József.
- Arad**
Aradi nyomda-részvénytársaság.
Bloch H.
Első aradi amerikai gyorsajtó-nyomda (tul.: Kerpich Zsigmond).
Gör. kel. egyházmegyei nyomda.
Gyulai István.
Muskát Miksa.
Tribuna Poporului r.-t. nyomdája.
Réthy Lipót és Fia.
- Aranyos-Maróth**
»Dóczi«-nyomda (tulajd.: Némédi László).
- Aszód**
Magyar kir. javító-intézet nyomdája.
- Bács-Kula**
Berkovits Márk.
- Bács-Topolya**
Wilheim Miksa.
- Baja**
Kazal J.
Kollár Antal.
Nánay Lajos.
Rajkovich Károly.
- Balassa-Gyarmat**
Balassagyarmati könyvnyomda r. t.
Halyák István.
Pozsonyi Gábor.
Tokay Lajos.
- Balászfalva**
Gör. kath. püspöki nyomda.
- Bánffy-Hunyad**
Ábrahám Mór.
- Barcs**
Skríbanek N.
- Bártfa**
Blayer M.
- Békés**
Bárány Drexchel Oéza.
- Békés-Csaba**
Corvina-ny. (Szihelszky József).
Lepage Lajos.
Povázszy testvérek.
- Belényes**
Süssmann Lázár.
- Beregszász**
Haladás-könyvnyomda (tul.: Juhász Pirokska).
Engel Jenő.
- Besztercze**
Botschar Tivadar.
Csallner Károly.
- Besztercebánya**
Machold F.
Sonnenfeld Mór.
- Bicske**
Lederer Hermann.
- Bonyhád**
Raubitschek Izor.
- Brassó**
Brassói Lapok nyomdája (tulajd.: Grünfeld R.).
Csurcu és társa.
Óábony és Társa.
Óétt János Fia.
Herz és Társa.
Muresianu Aurél.
- Breznóbánya**
Kreislér J.
- Budafoke** (Promontor)
Leopold és Frank.
- Buziás**
Ulmann F.
- Csákova**
Chudy Testvérek.
- Csáktornya**
Fischel Fülöp.
- Csikszereda**
Györgyjakab Márton
utóda: Dreznánd Viktor.
Szvoboda József.
- Csongrád**
Tiszavidék nyomdája (tulajd.: Silber Jánosné).
Weisz Márk.
- Csorna**
Kokas és Neumann.
- Csurgó**
Vágó Gyula.
- Czegléd**
Nagy Elek
Sebők Béla.
- Debreczen**
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Hoffmann és Kronovitz.
Kurucz Béla.
Kufasi Imre.
László Albert.
Pongrácz Géza.
Városi nyomda.
- Deés**
Demeter és Kiss.
Goldstein Jakab.
- Detta**
Heldenwanger és Ulmann.
- Déva**
Hirsch Adolf.
Kroll Gyula.
- Devecser**
Rosenberg Zsigmond.
- Dicső-Szent-Márton**
Hirsch Mór.
- Ditró**
Ditró és Szárhegy községek nyomdája.
- Dombóvár**
Dombóvári könyvnyomda (tulajd.: Bruck Sándor).
- Dunaföldvár**
Somló Manó.
- Duna-Szerdahely**
Adler Nettí.
Goldstein Józsuá.
- Eger**
Baross-nyomda (tulajd.: Paunz S.).
Egri könyvny. részv.-társ.
Érseki lyceumi nyomda.
Löw Sámuel.
- Enying**
Pollitzer Jenő.
- Eperjes**
Kósch Árpád.
Pannonia-nyomda (tulajdonos: Kahn Mór).
- Érsekújvár**
Kohn Samu.
Winter Zsigmond.
- Ér-Mihályfalva**
Beck Adolf.
- Erzsébetfalva**
Mártonfi L.
- Erzsébetváros**
Kotzauer D.
- Esztergom**
Buzárovits Gusztáv.
»Hunnia«-könyvnyomda (tul.: Gerenday József).
Laiszky János.
Tábor Adolf.
- Fehértemplom**
Kuhn Péter.
Wunder J.
- Felső-Eőr**
Schodisch Lajos.
- Felső-Vissó**
Schiffmann H.
- Fertő-Nezsider**
Horváth B.
- Fiume**
Battara P.
Chiuzre & Co.
Jerouscheg G.
Mohovich Emidio
Unio könyvnyomdai műintézet (tulajdonos: Hegyi Jenő).
- Fogarás**
Thierfeld Lipót.
- Galántha**
Első galánthai könyvny. (tul.: Neufeld Samu).
- Galgóc**
Szold Jakab.
Sterner Adolf.
- Gyergyó-Szent-Miklós**
Létz János és Társa.
- Gyoma**
Kner Izidor.
- Gyöngyös**
Herzog Á. E.
Kovács és társa
Sima Dávid.
- Gyöng**
Engel József.
- Győr**
Fischer István és F. utóda
Nitsmann József.
Győregyházmegyei könyvnyomda.
Pannonia-könyvnyomda (tul.: Szávay és Raah).
Surányi János.
- Győr-Sziget**
Gross G. és társa.
- Gyula**
Corvina-nyomda.
Dobay János.
- Gyulafehérvár**
Püspöki lyc. nyomda (bérlo: Papp György).
Voltz B.
- Hajdú-Böszörmény**
Szabó Ferenczné.
- Hajdú-Dorog**
Grünfeld Mózes
- Hajdú-Nánás**
Bartha Imre.
- Hajdú-Szoboszló**
Plón Gyula.
- Hala**
Práger Ferencz.
- Hátszeg**
Ideál-könyvnyomda.
- Hatvan**
Hoffmann J. L.
- Hódmező-Vásárhely**
Hódmezővásárhelyi nyomda és kiadó r.-t.
Lévai Fülöp.
Vásárhely és Vidéke nyomdája.
- Homonna**
Waller S.
- Huszt**
Mermelstein Fülöp.
- Igló**
Schmidt József.
Tátra-könyvnyomda (tul.: Stein Ignác).
- Ipolyság**
Neumann Jakab.
- Jászberény**
Brünauer Adolf és Társa.
Kaczvinszky Zoltán.
Kalocsa és Kubicza.
- Kalocsa**
Jurcsó Antal.
Werner Ferencz.
- Kaposvár**
Gerő Zsigmond.
Hagelmann Károly.
Özv. Jancsovics Gyuláné.
Kéthelyi Miksa.
- Kapuvár**
Buxbaum József.
- Karánsebes**
Karánsebesi gör. kel. rom. egyházmegye nyomdája.
Feleissz Lipót.
- Karczag**
Szódi S.
- Kassa**
Breitner Soma.
Koczányi Béla.
László Béla.
Rosa Viktor.
Vitéz Adolf.
Werfer Károly.
- Kecskemét**
Első Kecskeméti Hirlapkiadó és Nyomda-Részvénytársaság.
Steiner Mihály.
Sziládi László.
Tóth László (tulajd.: Fekete Mihály).
- Késmárk**
D. Altmann Dávid.
Sauter Pál.
- Keszthely**
Farkas János.
Nádai Ignác.
Sujánszky József.
- Kézdi-Vásárhely**
Ifj. Jancsó Mózes.
- Király-Helmecz**
Klein József.
- Kisbér**
Haftl Kálmán.
- Kis-Czell**
Menyhárt Julia.
- Kis-Jenő**
Gallovics Jenő.
- Kis-Kőrös**
Kalisch Ignác.
- Kis-Kún-Félegyháza**
Feuer Illés.
Vesszősi József.
- Kis-Marton**
Dick Ede.
- Kis-Pest**
Fischhof Henrik.
- Kisújszállás**
Szekeres József.
- Kis-Várda**
Berger Ignác.
Ifj. Klein Gyula.
- Kolozsvár**
Boskovics József.
Ellenzék nyomdája.
(tul.: Magyar Mihály).
Gámán János örököse.
Gombos Ferencz.
Magyar Polgár nyomdája.
(tul.: Ajtay K. Albert).
Polcz Albert.
Zobácz Ferencz.
- Komárom**
Freisinger Mór.
Hacker Richárd.
Rónai Frigyes.
Schönwald Tivadar.
Spitzer Sándor.
Szénássy I.
- Körmend**
Körmendi könyvnyomda-részvénytársaság.
- Körmöczbánya**
Joerges A. özv. és Fia.
Paxner és Biron.
- Kőszeg**
Feigl Frigyes és Gyula.
- Kún-Szent-Márton**
Csanády József.
- Kún-Szent-Miklós**
Özv. Bors Károlyné
- Léva**
Dukesz Lipót.
Nyitrai és Társa.
- Lippa**
Máhr Emil.
Zách József.
- Liptó-Szent-Miklós**
Steiner Izidor.
- Lőcse**
Reisz Tivadar József.
- Losonc**
Kármán-könyvnyomda
Losonczy Sándor.
Roth Simon.
- Lugos**
Első Kecskeméti Hirlapkiadó és Nyomda-Részvénytársaság.
Virányi János.
Weisz és Sziklai.
- Magyar-Óvár**
Czéh Lajos.
- Malok**
Gaál László.
Neumann József.
- Malaczká**
Wiesner Alfréd.
- Marczali**
Mizsúr Ádám.
- Maros-Ludas**
Glück József.
- Máramaros-Sziget**
Blumenfeld és Dávid
Mayer és Berger.
Részvénytársaság.
Wider Mendel Fia.
- Maros-Vásárhely**
Adi Árpád.
Ev. ref. collegium-nyomda (tul. Benkő László).
Grün Vilmos.
- Mátészalka**
Weisz Zsigmond.
- Medgyes**
Reissenberg G. A.
- Mezőkövesd**
Balázs Ferencz.
- Mezőtúr**
Dolesch és Braun.
Gyikó Károly.
- Miava**
?
- Mindszent**
Weisz Ignác.
- Miskolc**
Forster, Klein és Ludvig.
Stamberger Bernát.
Szelenyi és Társa.
- Módos**
Staits György.
- Mohács**
Blandi János.
Rosenthal Márk.
- Monor**
Süveges József.
- Moór**
?
- Mosony**
Grünfeld Ignác.
- Munkács**
Grünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.
- Mura-Szombat**
Ujházi Miksa.
- Nagy-Atád**
Grünsberger Anta.
- Nagy-Bánya**
Molnár Mihály.

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-
HIVATAL
Budapest, V., Hold-utca 7.

A KÖNYVNYOMDÁSZOK SZAKKÖRENEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 4 kor., fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 40 fillér.

HIVATALOS RÉSZ.

A Szakkör december havi programja.

(Körhelyiség: Kerepesi-út 30. sz., Iparos Kör. Nyitva minden szerdán este 7 órától kezdve.)

5-én (szerdán) este 8 órakor:

Szak-felolvasás. NÁDOR LAJOS: A háromszintű és az autotipiai nyomás, különös tekintettel a gépmesterek munkájára (mutatványokkal).

Ez után *rendes havi ülés.*

12-én (szerdán) este 1/28-kor:

Választmányi ülés. (A tagok a helyiséget, úgy mint rendesen, látogathatják.)

19-én (szerdán) a körhelyiség nyitva.

26-án (szerdán) a körhelyiség zárva.

31-én (hétfőn) este 8 órakor: *Nagy Szilveszter-estély* műsorral és cigányzene mellett reggelig tartó tánczezel. *A választmány.*

Honi ipar — magyar stíl.

Felolvasattat a Szakkör 1900. október 10-én tartott havi ülésén.

Minden nemzet arra törekszik, hogy a maga mivoltát, jellemét és szokásait minél jobban fejlessze. Látjuk és tapasztaljuk ezt minden nemzetnél minden irányban, nálunk azonban — Magyarországon — a legkevésbé.

Távol áll tőlem a hazafiaskodás, mert nem vagyok sovíniszta, de ha a többi kulturnemzetek ezirányú törekvéseit vesszük figyelembe, önkéntelenül felmerül előttünk e kérdés: *miért nem tesszük mi is úgy?*

Nem érzem magam arra hivatottnak, hogy a többi nemzeteknél minden téren érvényesülő törekvéseket bírálgassam, legyen szabad azonban szorosán a szakmánk keretébe tartozó s a már többször megvitatott *magyar stíl* kérdésében szerény véleményemet kifejteni.

Ha csak egy kis figyelemmel kísérjük a külföldi *nyomdai* termékek kiállítását, úgy könnyen felismerhetjük azokat származásuk, mondjuk nemzetiségüket illetőleg.

Köztudomású, hogy a vezető szerepet Guten-

berg atyamesterünk hazája, a nagy Németország viszi. Innen kerülnek ki a szebbnél-szebb nyomdai — s általában az összes grafikai — termékek, hogy azután a többi nemzetek azokat *utánozzák*. Daczára sokféle irányainknak, betűfajainknak és diszítéseiknek, mindeniken élénken kidomborodik a német szellem.

Hisz napról-napra van alkalmunk látni, hogy hányféle körzet, betű, diszitmény stb. kerül ki Németország öntödéből. Egyik szebb akar lenni a másiknál. De azért valamennyin találunk egy bizonyos nemzeti jelleget — a németességet. Minden irány, a mely eddig csak létezett, oda-törekedett, hogy hódítson és dicsőséget szerezzen: *Germániának*.

Azt mondhatnók erre, hogy ez nem lehet más-kép, mert Németország a könyvnyomtatás őshazája. Itt született meg a halhatatlan emlékü Gutenberg, a ki az emberiség sötét éjszakájába világított örökké égő fáklyájával!

Igaz, ez tiszta valóság.

De hát akkor a többi nemzetek miért igyekeztek és igyekeznek még most is, hogy a nyomdászatban is *saját* nemzetiségüket kifejtsék?

Vegyük például a francziát. »A milyen az ember, olyan a munkája.« E példabeszéd legjobban illik rá. A francia mód felett szereti a változást és a feltűnést. A mit ma dicsőített, holnap már rosszalja vagy ellenzi. Ma liberális, kommunista vagy szocialista, holnap már republikánus vagy rojálista.

Tessék figyelemmel átnézni egy francia nyomdai terméket, különösen a lapokat. Azokon a szem sehol megnyugodni nem tud, mert míg egyik helyen túlszerény, a másikon már nem tudja mi mindent tegyen oda, hogy — szerinte — feltűnjön.

S betűfajai is olyanok, hogy már ezek szemlélésénél is könnyen rájövünk a francziák egyik nemzeti jellemvonására — a túlváltozatosságra.

Ellenben az angolnak már van bizonyos irány, mondhatnók nyugodt egyformasága.

! Mily jól esik a szemnek rajta megpihenni! Még kedélyünkre is megnyugtatólag hat! *Egyszerű, de szép!* Nincs rajta művészet, nem erőszakos, de annál tetszetősebb, mert egyszerűségével hat.

Szóval hidegvér, mint maga az angol. Nem lármás, nem rikító; inkább megmarad a maga egyszerű stíjében, a hajszálig pontos s nem tűr meg maga mellett semmiféle más jelleget.

Nem-e ilyen az angol maga is? Azt tartjuk, hogy: bolond az ánglius, de van e bolondságban annyi jó, mint más okosságban a rossz.

Az angol állítólagos testvérnemzetének — Amerikának — például már sokkal kiugróbb és sokszor a végletekig menő feltűnés a célja minden téren, így természetesen a nyomdászatban is. Hanem azért a hasonlatosság az angolokéhoz feltűnő, a miről bátran lehet azt következtetni, hogy Amerika lakói túlnyomó részben angolok, a kik régi hazájukból magokkal vitték szokásaikat is, hogy azután az új hazában kiélesítve továbbfejlesztették.

Sorra mehetnénk így az egész világ államain, a hol csak nyomdászat létezik többé-kevésbé megtalálhatónak mindegyik nemzet jellemének ki-domborodását.

Ezzel azonban messze eltérnék felolvasásom tulajdonképeni céljától. A fent elmondottakat — melyek természetesen csak általánosságban vehetők — mintegy emlékeztetőül fejtettem ki, hogy ezzel az alábbiakat megerősítem.

Miért nincsen nálunk a nyomdászatban magyar stíl?

Mert hogy van magyar stíl, azt hiszem, nem tagadhatjuk. Ott van az Alföld tősgyökeres magyar és az erdélyi székely népnél! Ott van a czifra szűr, a tulipános láda, a kancsó, köcsög, tányér; a székelyház kapuja, a kalotaszegi varrotas, a különféle himzések stb. stb.

Hát ezeken nincsen meg a magyar stíl?

Mily egyszerű dolog ezek diszitményeit lerajzolni, ércbe vésetni és betűöntödei terméket készíteni belőle!

Nem volna-e csakhamar megteremtve a speciális magyar stíl?

Nem szükséges mindig a külföldet utánozni akkor, mikor itthon is megvan a *saját* anyagunk. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy állítsunk fel vámsorompót s mondjuk ki, hogy nem kell idegen termék; sőt ellenkezőleg, használjuk fel javunkra a mi szép és jó, utánozzuk

s igyekezzünk nemcsak utólni, hanem — ha lehetséges — túlszárnyalni is.

Nem látom be azonban annak szükségét, hogy miért kell bizonyos alkalmi nyomtatványainknál egy német törpét, női vagy más efféle diszitő alakot használnunk, mikor a magyar népeletről elég jelenet van megörökítve, a melyet nyomdászati czélokra felhasználhatunk.

Ime egy jellemző példa egy kis diszitő alakról: egy német törpe füstkarikákat fúj, a melyből az *Ende* szót olvassuk ki. Hol alkalmazhatjuk ezt? Magyar nyelvű nyomtatványon sehol. Nem lehetne e helyett egy magyar gyereket furulyával ábrázolni, a ki azt fujná: *Vége*.

Vegyük csak alkalmi nyomtatványainkat, pl. egy meghívót vagy táncrendet. Nem lehetne egy magyar tánczó párt vagy egy vigan mulató magyar nő- vagy férfialakot felhasználni a német czilinderes és frakkos úri alak helyett?

S így vagyunk a természet ábrázolásával is. Sokan azt mondják erre, hogy mindegy annak a képnek, akár ráfogjuk azt, hogy magyar, vagy pedig azt, hogy német! Pedig nem egészen úgy van! Mert egy magastornyos svájci házacs-kára nem foghatjuk rá, hogy az — egy magyar tanya.

Szóval a diszitő ábrák és diszítések előállításánál is ki lehet fejteti a magyar nemzeti jelleget.

A betűk magyar jellegét azonban már nehezebb megteremtünk, mert művészetünk még nem fejlődött ki annyira, mint pl. Németországban. Hanem e helyett műszedőink — közös akarattal — idővel teremthetnének egy bizonyos sajátos *magyaros stílszerűséget a sorok elhelyezésében*, s azért — épp úgy mint más nemzetek — mi is lépést tartanánk a haladással.

Különösen többszínű nyomtatványainknál volna ez lehetséges, a hol mindama színeket kellene segítségül vennünk, a melyeket a magyar nép — részben már említett — használt tárgyain találhatunk, sőt némely esetben magát a nemzeti színt is. Nem óhajtom ezzel azt mondani, hogy nyomjunk mindent hármasszínben, véleményem azonban az, hogy ott, a hol annak alkalmazása találó, ne idegenkedjünk tőle azért, mert — *nemzeti*.

S hogyan létesülhetnének mindezek? Szerény véleményem szerint — némi áldozattal bár, de — nagyon egyszerűen.

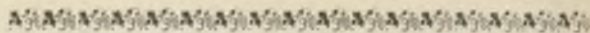
Hazai betűöntödeink vannak *első sorban* hivatva arra, hogy a sok felqsleges és hasznavehetetlen

Breuer Sámuel birtokában volt, a kitől 1665-től 1700-ig mintegy 130 magyar és még egyszer annyi idegen nyelvű nyomtatvány maradt reánk. Ezek túlnyomó részét protestáns egyházi könyvek: evangéliumok és epistolák, prédikációk, imádságos és énekes könyvek képezik. Ugy látszik, hogy a maga korában ez a cég látta el a protestáns felvidéket templomi könyvekkel. Luther katekizmusa is többször megjelent Breuer kiadásában, latin-magyar, és kizárólag latin, vagy német szöveggel. Hogy a derék könyvnyomtató a rendesnél kisebb alakú könyvek kiadásában is kedvét lelte, látjuk abból, hogy egy imádságos könyvecskeje 1683-ban 32-rétfü kiadásban jelent meg. A mi kis katekizmusunkkal azonban valószínűleg elérte a non plus ultráját annak, a mit a könyvnyomtató műhelyek akkori berendezése hazánkban a könyvforma kicsinysége tekintetében megengedhetett.

A ma gyémántkiadásoknak nevezett apró könyvek a könyvnyomtatás első századaiban is a könyvkedvelés, a Bücherliebhaberei kedvelt tárgyai közé tartoztak, habár a betűk kicsinységére nem közelíthették meg a mai stereotíp úton előállított úgynevezett mikroszkopikus kiadásokat. A Bryce-féle $27\frac{1}{2}$ milliméter magas és 19 mm. széles angol szótár (The smallest English Dictionary in the world), mely ma, úgy gondoljuk, a legkisebb produktum ezen a téren, 384 lapon mintegy 13.000 szót, tehát az angol társalgási nyelv egész szókincsét tartalmazza; ismerjük a biblia, Petrarca, Dante, Shakespeare stb. modern mignonkiadásait, melyeket óralánczra függesztve lehet hordani. De ezek inkább kuriózumszámba mennek, szövegük olvasásához nagyító üvegre volna szükség. A régi gyémántkiadásai ellenben a rendesnél alig kisebb betűkkel vannak nyomtatva, tehát kevesebb szöveg fér lapjaikra, de viszont megvan az az előnyük, hogy olvasni is lehet őket.

A löcsei kis katekizmus, mint tartalmából kivethetjük, kicsinysége dacára is tényleg gyakorlati célt szolgált, t. i. a konfirmációra készülő fiatalság használatára volt szánva. Tetszetős külsejével, finom izlésre valló bőrkötésével kétségtelenül kapós árucikk lehetett a felvidéki protestáns családok körében; de kicsiny volta megsokszorozta a veszedelmet, melynek a könyvek minden időben ki vannak téve. Így van az, hogy mostanig nemcsak nem ismertünk e kiadásból egyetlen példányt sem, de tudomással sem birtunk létezéséről.

Százak közül (mert hisz bizonyosan több száz példányban nyomtatták) ezt a valószínűleg utolsó példányt, s hozzá aránylag elég jó állapotban, a kedvező szerencse őrizte meg napjainkig. A könyvecske, melynek két első üres lapjára két XVIII. századi birtokos: Johan Leschinsky 1725. és Johan Schalat nevét találjuk bejegyezve, körülbelül egy század óta a Löcseről származó Schreter család birtokában volt. Legutolsó tulajdonosa, ifj. Erdély Sándorné úrnő, anyai nagyanjától, dr. Bakody Tivadarné szül. Schreter Amanda úrnőtől kapta ajándékba.

Hirdető-oszlopaink oktató hatása.

Korunk feltűnőbb sajátságait egyes jelszavakkal szoktuk jellemezni, melyek rendszerint valamely kirívó jelenségről veszik eredetüket. Így sokszor hallunk beszélni a gőz, a villamosság korszakáról, meg egyebekről. Ugyanily joggal beszélhetünk a reklám korszakáról is. Mert kevés olyan dolog létezik, melylyel többször találkozánk, mint a reklámmal és még kevesebb olyan, melyek hasonló hatalommal bírnának, mint a reklámok. A modern reklámok.

A modern reklámok egyik legkiválóbb módja az újsághirdetés mellett a plakát. A hirdető-oszlop a nagyvárosi élet egyik nélkülözhetlen kelléke, s csakis itten érvényesülhet az, csak itt tud feladatának megfelelni.

A hirdető-oszlop Berlinből származott hozzánk. Ottan 1854-ben vett rá szabadalmat egy szegény nyomdász és csakhamar gazdag ember lett belőle. Jelenleg 750 elegáns kivitellű oszlop van Berlinben. A város ezekből évenként ötvenezer márkát vesz be bér fejében. Nálunk Budapesten megfordítva áll a dolog. Itten a hirdető-táblák és oszlopok egy-két monopolista cégnek képezik dús jövedelemforrását.

A városok ipari fejlődésével ezeknek az oszlopoknak jelentősége is emelkedett. Azok mindennap változtatják külsejüket színekben és formákban egyaránt, mely örökös változás következtében aztán az úgynevezett plakátstílus fejlődött ki, a művészetnek egy külön ága. E stílus ma már annyira szabadon terjeszkedik, hogy hiába keressük azon a régi műizlés nyomait. Ma ezek az oszlopok már nemcsak a kínálatnak és keresletnek közvetítői, hanem magasabb oktató célokra is szol-

A kis katekizmus kötése.

gálnak. E feladatuk abban áll, hogy a széles néprétegek izlésének finomulására hassanak.

Bebizonyított dolog, hogy a silányan kidolgozott plakátok sokkal inkább rontják a közönség izlését, mint például a rossz képek vagy más műtárgyak. Képek, szobrászati munkák, egyáltalán a képzőművészetek akármely alkotásai rendszeren csak kis számú, de művészetileg képzett publikum elé kerülnek.

A hirdető-oszlopok azonban állandó műkiállításoknak mondhatók, éjjel-nappal tárva-nyitva, melyeket mindenki, a legszegényebb, a legsietőbb is menetközben élvezhet. Soknak az oszlop pótolja a hírlapot, s politikai események alkalmával, mozgalmas időben vagy egyéb szenzációs időben valósággal ostromolja azokat a kíváncsi tömeg. Ekkor érvényesül a plakát-oszlop oktató hivatása.

Itt első sorban az oszlopnak illusztratív díszje jön tekintetbe, a miért is a hirdetőnek úgy, mint a plakátot készítő művésznek arra kell törekednie, hogy a plakát művészi jelleggel bírjon. Mert a reklámpakát éppen ellenkezőjét éri el a kívánt hatásnak, ha otrombán van megalkotva, a művelt nézőt elriasztja. A nagy tömeg izlésére pedig éppenséggel károsan hatnak a rosszul kiállított plakátok.

A szellemi és anyagi vívmányok általánosítása képezi a jelenkor demokratikus jellemvonását és ebben a tekintetben a modern plakátművészet is kénytelen lesz közreműködni, annál inkább, mert éppen az érintett szabad szellem bontotta szét az eddig őt is fogva tartott stilszerűség szűk kereteit.

D. B.

CSARNOK.

A vasuti bizottság.

Nyolczheti dolgozás után elkészült B. város egyik nyomdájának csaknem minden munkája és mi — két ott dolgozó magyar, meg egy berlini — fölöslegessé válván, a már két hét előtt megkapott zsákot nyakunkba akasztottuk, hű uti társunkat, a szeges vándorbotot leporoltuk és megindultunk. Azaz hogy nem egészen, mert mielőtt elhagytuk volna a várost, elhatároztuk, hogy egy tisztességes búcsúestélyt rendezünk entiszteltünkre, mivel szaktársaink erről megfélekedtek.

Ez alkalomra halasztottuk az útirány részletes megbeszélését is, mely a folytonos opposzió miatt reggelig húzódtott. De e miatt nem búsultunk, mert megtakarítottuk a vetkezés és öltözés fáradsalmait és mindjárt útnak indultunk. Berlini szaktársunkat azonban annyira kimerítette a hosszúság tanácskozás, hogy nem érezte magát elég erősnek szülővárosa után elnevezett podgyásza czipelésére, postán küldte tehát L.-ig, a nyolcznapos utat igénylő legközelebbi kifizető-állomásig. Világos, hosszú felöltőjével, kék zoknásapkájával mint turista sétált mellettünk, míg mi szegény vándorlegények hátbőröndjeinket czipelve baktattunk.

A második este fíradtan, éhesen, de főleg szomjasan érkezünk X-be, mely egy jelentéktelen község. A község előtti országút melletti árokban pénztárvizsgálatot tartottunk, melynek eredménye 291 német birodalmi pfennig, két magyar és négy osztrák fillér, továbbá három bádog-

gomb meg egy pipakupak volt. A pfennigekeket egyik, míg a többi lim-lomot a harminczhárom zsebek egy másikába raktuk és büszkén lépdeltünk be X-nek a Mosolygó malaczhoz címzett vendéglőjébe,* a hol mindjárt az uri asztalhoz telepedtünk. Ez annyiban különbözött a többitől, a mennyiben tarca asztalkendővel volt leboritva.

Egy másik asztalnál ülő hét-nyolcz falubeli boszúsán morgott ez illetlen eljárás miatt, mivel ez asztal ősidők óta a tisztelendő, tanító és erdész úr törzshelye, de ma egy rendkívüli esemény miatt — az erdész úr egy valóságos bakot (őzbakot) lőtt és nála lakmároztak — üres maradt.

Ámde a polgárok boszúságuk lehettek már azelőtt is, mert még tovább is morogtak és egy, az asztalon fekvő hivatalos írásra mutogattak. Pusztán kíváncsiságból odavettem az iratot, mely a következőket tartalmazta:

»X. község felterjesztett — vasutra vonatkozó — kérelmének hely nem adható, mivel a község a teryben levő vasut irányától messzire csik és egy külön szárnyvonal építésének költsége nem áll arányban a várható bevételekkel. Mindazonáltal végérvényes döntés előtt közelebb egy szűkebb körű bizottság küldetik ki helyszíni szemle végett.«

Ez volt tehát a morgás oka. Gúnyosan mosolyogva, szó nélkül adtam kezébe egyik parasztnak az irást, ki nagy hajlandóságot mutatott azt, meg esetleg a sótartót a fejéhez vágni.

Honfitársam előszedte térképét és nekifeküdtünk nézegetni az utat. Eltitkolhatatlanul rossz kedvünk volt, mit kétségtelenül az X. és L. között mutatkozó nagy hézag okozott. Német szaktársunk, ki máskülönbön vig kunde volt, néhány hazájabeli ékes káromkodással könnyített keblén és szidta ezt a nyomorult világot, melyben még annyi pénz sincs, hogy *vasuttal* lehetne utazni.

A *vasut* szót meghallották az emberek és össze, majd reánk néztek. Mi látszólag rajok sem ügyelve, tovább kalandoztunk a térképen, míg ők nagy figyelemmel kísérték mozdulatainkat és szavainkat.

— Akármű legyek, — mondja egy kis mozgó, söröshordóhoz hasonló polgár — ha azok ott nem a vasuti bizottság Z.-ből.

A többi a fejével le-, fel-, vagy jobbra-balra bólintgatott, a szerint, a mint véleményének kifejezést vélt adni.

Mi az előbbi szavakat hallva, egy perc alatt tisztában voltunk a dologgal és hogy minden kétséget eloszlassunk, a berlini szaktárs stentori hangon szólott hozzánk: »Adjának csak ide egy mérőszekőt a műszertáskából.« Mi egyszerre ugrottunk fel és rohantunk hátbőröndjeinkhez és abból kivéve, jobb ügyhöz méltó buzgósággal nyujtottunk át a berlininek egy szép fényesre tisztított sárgaréz szedővasat e szavak kíséretében: »Méltóztassék, mérnök úr.«

A polgárok léleketöket visszafojtották. A mérnök úr nagy szakértelemmel emelgette a szedővas-csapot és igazgatta rövidebb vagy hosszabb sortávolságra a térképen a szerint, a mint az egyes távolságok megkivánták. Majd visszaadta és így szólott:

— Úgy lesz, a mint mondtam, a falu megkapja a vasutját és ezzel punktum!

Egy falatrázó *hurru* volt erre a válasz a falubeliek részéről és a már eddig is buzgólkodó kis polgár, mint egy sebesen görgetett hordó döcögött ki a konyhába.

A koresmáros, ki bejövételünkkor alig látszott bennünket észrevenni, most piros kötött sapkáját tisztességtudóan kezében tartva, végtelen örömmel adott kifejezést, a miért ily nagy urak, mint mi, a Mosolygó malaczt szerencsételtették

* Reputáczióink megmentése érdekében felvilágosítással tartozom az iránt, hogy miért nem mentünk a »Verpflegstáczió«-ra. Két napja voltunk ugyanis munkanélkül, míg az élemezésre legalább ötnapi munkanélküliség jogosit.

becses látogatásukkal. A nélkül, hogy egy szót is szóljunk volna, a legjobb palaczkborokat rakta elénk. Mi nem tehetünk egyebet, mint játszani tovább a szerepet, melyet a vasutra éhes polgárok ránk sóztak és titkos örömmel hallgattuk az udvarról behallatszó kétségbeesett lúdgágogást, mi azoknak a halálát, de nekünk libapecsenyét jelentett.

Alig tíz perc múlva talpon volt a falu és élén a polgármesterrel hosszú sorban vonultak be a Mosolygó malaczkhoz. Megannyian asztalunk köré álltak és a polgármester, miután háromszor meghajtotta magát és ugyanannyiszor köhécselt, látható lámpalázzal küzdve, a következő magvas beszédet mondta:

— A nagyságos bizottság váratlan megérkezéséről alig néhány percczel előbb értesültem; eljöttem tehát az egész tanácssal, meg a faluval, hogy az urakat üdvözljem. Kérjük a vasutas bizottságot, hogy a vasuti vonal megállapításánál községünket figyelmen kívül hagyni ne méltóztatassanak. A község semmiféle áldozattól nem riad vissza.

Nyugodtan hallgattuk végig a polgármester szónoklatát, melyre a berlini »keresetlen egyszerűséggel« csak annyit válaszolt: »Jól van, jól van, kedves polgármester; majd megcsináljuk« és egy igazán arisztokratikus kézmozdulattal egy tréfás névjegyet nyújtott át neki e felirattal: GRAF TYPO. —, a mi, ha a szöveget felcseréljük, *typograf* lesz. A megtörtönyödött polgármester ijedten hajlongva nyöszörgött: »Bocsánat, méltóságos gróf úr, ezerszer boes...« »Semmi bocsánat, barátom, — szakítja félbe az áll-gróf — a fő, hogy a ti fészketek megkapja a vasutat és ezzel le van tárgyalva a dolog.«

Minket mint az építéshez alkalmazott angol gépészeket mutatott be a gróf és csak természetes, hogy mi is általános figyelemben részesültünk.

Honfi szaktársam egyik sógora fiatal korában váltóőr volt, nekem is van némi rokonságom a villamos vasutnál; a berlini is meg tudta különböztetni a sineket a mozdonytól, így tehát nem volt nehéz a vasutról szakértelemmel csevegni.

Ekközben a kiszendített libák megsültek és a polgármester udvariasan felkért bennünket, hogy tiszteljük meg a községet az által, hogy vacsorázzunk a tanács társaságában. Lehetetlen volt e kérést megtagadni és mi igazi jóindulattal pusztítottuk az elénk tálat ételeket. A polgármester kitett magáért, mert az ételek kitünők voltak és a horos palaczkok sohasom álltak üresen az asztalon. A vacsora után, midőn a hangulat már emelkedett, zenészeket is kerítették és a rézmuzsikának dühörgő hangjait a falu valahány kutyája éber csaholással kísérte. A gróf kérelmére mi is énekeltük néhány angol dalt, mint:

»Minek a barna én nékem...« és az angol himnuszt:

»Nem szabad a magyar lánynak zsidó legényt szeretni...«

Legjobban tetszett nekünk azonban az a dal, mely mostanában a búrokkal hadakozó angol katonák kedvenc dala: »Ha te tudnád, a mit én...«, melyet mi átalakítottunk imígyen: »Ha tudnátok, a mit mi...«

A késő éjjeli órákig húzódtott a dártdó. Berlini szaktársunkat a polgármester saját házában szállásolta el, míg részünkre a kocsmáros — saját bevallása szerint huszonnyolc tavaszon át virágozott — rózsaszála vetett ágyat. Látszat után ítélve e rózsaszál csak a tizedik évében kezdett el ugyan virágozni, hanem azért az ágyban kitünően aludtunk. Nem is esoda, mert reggel a rózsaszál szűzes szendességgel bevallotta, hogy a párnákat a saját ágyából vette.

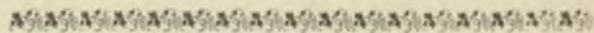
Reggel még egy búcsúreggeli volt, mely alkalommal, tekintettel a még reánk váró hosszú útra, jól megtöltöttük gyomrainkat, sőt ha nem látták, zsebeinket is.

A polgármester két szép deres lovát maga hajtva vitt bennünket a 16 kilométernyire fekvő vasuti állomásra, hol

ismételten megköszönte a tanács és polgárság nevében jóakaratainkat és visszahajtott a közsébe. Búcsúzóul még utána kiáltottunk: »A viszontlátásra az első x-i vasutal.«

Ennyi lakmározás után kissé nehezünkre esett a vándorlás, de azért gyors lépésekre ösztököltük lábainkat, mert hátha kívül melegeben a dolog. Este megpihenve szomorúan gondoltunk a tegnapi vacsorára, de egyszersmind nevetnünk kellett, ha rá gondoltunk, hogy milyen arcot vághattak a polgárok, mikor megjött az igazi bizottság. Annyi bizonyos, hogy ha még egyszer X. felé vezetne utam, nem látogatnám meg a polgármestert.

LIGETI JENŐ

VEGYESEK.

A Magyar Nyomdászok Évkönyvének gyűjtőit felkérjük, hogy az előfizetési pénzeket legkésőbb december 1-ig küldjék be, mert azontúl már csak 1 korona 40 fillért (vö. 1 korona 54 fillért) fogad el lapunk kiadóhivatala. Ide küldendők az előfizetési pénzek is.

A Szakkör november 25-iki házi estélye igen sikerültnek ígérkezik. Két egyfelvonásos vígjáték kerül színre ezen az estén. Az egyiknek címe *A közügyek* és a Vigszínház színésziskolájának növendékei adják elő. A második darab címe: *Süketnek kell lenni*. Ebben meg a Kör kipróbált műkedvelői mulattatják majd a közönséget. Az előadás este 8 órakor kezdődik, azután pedig éjfél után 1 óráig tánc lesz.

Vitaestély. A november 28-ki vitaestély témáját *Szezszió az ókorban* cím alatt *Stalla Marton* másodtitkár adja s ő vezeti be a vitatkozást is. Ezen az estén a vita tárgya körébe való nyomtatványokat is mutatnak be.

Walter Crane kiállítását az Iparművészeti Muzcumban testületileg tekintették meg Szakkörünk tagjai október hó 28-án. Déli 1/12 órakor gyűltek össze tagtársaink, mintegy hetvenen; 12 órakor aztán, midőn a rendes látogató közönség távozott, Morelli Gusztáv h. igazgató úr személyesen volt szives a föltűtve érdekes kiállítást vonzó előadásával ismertetni. Több mint egy óra hosszáig fáradozott az igazgató úr, hogy ismertetésével minél jobban érthetővé tegye tagjainknak a kiállítás nagy értékét és miután bemutatta még a zárt üvegszekrényekben lévő s a nagy közönségnek hozzáférhetővé nem is vált, szébbnél-szebb illusztrációs könyvek egész belső kiállítását, a látogató tagtársak lelkes óljennel fejezték ki köszönetüket Morelli igazgató úrnak szakszerű ismertetéseiről, a kinek szeretetreméltóságáért és szives fáradozásáért e helyen is hálás köszönetet mondunk.

Nádor Lajos jeles szaktársunk ismét érdekes felolvasást tartott a háromszínű nyomásról, a mely alkalommal Herbst horganyedző úr segítkezett a bemutatott tárgyak ismertetésénél. Kár, hogy a vonzó témájú és szakszerűen összeállított előadásnak kevés számú hallgatója volt, a kik azonban jelenvoltak, élvezettel hallgatták a felolvasást, a melyet Nádor szaktárs különben, többek fölkerésére, december folyamán, kibővítve, meg fog ismétetni, előadását ismét mutatványokkal téve még érdekesebbé.

Hornyánszky Viktor udvari könyvnyomdája beküldötte szerkesztőségünknek is legújabb betűminta-könyvét, mely csaknem három újjnyi vaskos kötetet képez. A könyv rövid bevezetés és egy, igen praktikus alkalmazott korrektúra-minta után következő fejezetekre oszlik: könyvetűk, dőlt betűk, körlevél-betűk, czím-betűk, szerb-orosz, óczirill, görög, héber és arabs betűk, német betűk, diszitények, vígnetták, és végül plakátbetűk, hangjegyek stb. stb., a mik egy modern nagy nyomda felszereléséhez manapság szükségesek. A kiismeri a Hornyánszky-nyomda

magas színvonalon álló termelő képességét, az elgondolatja, hogy mily gazdag tárházat képezi ez a betűmintakönyv a legraktikusabb, legszebb és az új, modern betűfajoknak. Annyit azonban itt is megemlítünk, hogy a könyvetük sok válfajánál is megtaláljuk a régieket, de mindig jól használható metszések mellett a legmodernebb fajokat, épp úgy, mint különösen a címzetűknél és vignetáknál. A tisztán, szépen nyomott lapok elegáns barna, színes nyomású kötésben láttak napvilágot és becsületére válnak az *udvari könyvnyomda* címnek.

A Franklin-nyomda és irodalmi intézet lezárt mérlege 190.446 korona nyereséget tüntet föl, miből részvényenkint 32 korona osztalék jut, hasonlóan a tavalyi osztalékhoz.

A Révai Testvérek irodalmi részvénytársaság évi mérlege 96.140 korona tiszta jövedelmet mutat ki, melyből egy részvényre 12 koronás (6°/o-os) osztalékot fizetnek ki. Tartalékalapra 20.000 koronát, jutalékokra 18.356 koronát fordítanak.

A fővárosi házi nyomda vezetésére igazgatói címmel hivatali állást akartak szervezni 4000 korona fizetéssel, 1200 korona lakbérrel és háromszori ötödéves korpótlékkal. A pénzügyi és gazdasági bizottmány azonban, hová az ügy elbírálás alá került, leszavazta a tervezetet és kimondta, hogy a nyomda vezetőjével csupán üzleti szerződés kötendő.

A hazai ipar pártolása cím alatt múlt számunkban megjelent hírlinket az *E. T. Gleitsmann drezdai cég* helybeli képviselője üzletökre nézve károsnak találta és felkereste szerkesztőnket, hogy vagy a hirben foglaltakat vonja vissza, vagy pedig sajtópört indít lapunk ellen. Utánajártunk a dolognak és a következőkről győződünk meg: Téves lapunknak az az állítása, hogy a cég Budapesten »egy festék-törő készülékkel sem bír«, mert igenis, három olyan festék-törője van, mint a milyennel a litográfia is dolgozik. Viszont azonban a budapesti kereskedelmi és váltótörvény-széknel a cég a 19. kötet 196. lapján így van bejegyezve: »Cégbirtokos Gleitsmann E. T. festék-kereskedő, drezdai lakos. 1900. április 12-én, 97d/3/1. sz.«. Ez azt bizonyítja, hogy a cégnek — legalább eddig — Budapesten nincs fiókgyára. Ezzel eleget akarunk tenni saját lelkiismeretünknek, mert mi tudva senkiről se akarunk olyat állítani, a mi annak anyagi vagy erkölcsi kárát okozná. De az igazat se tagadjuk el, ha azzal a köznek teszünk szolgálatot.

A Légrády-nyomdában folyó hó 8-án gázrobbanás volt, melynek következtében egy szedő és két tanoncz megsebesült, az illető helyiség falai pedig erősen megrongálódtak.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter e hó 9-én meglátogatta a Pesti könyvnyomda részvénytársaság ipartelepét, hogy személyesen meggyőződjön a népszámlálási nyomtatványok készítéséről és szétküldéséről. A miniszter élénk érdeklődéssel nézte a rotációs-gép működését és meglepődéssel tapasztalta, hogy a népszámlálási nyomtatványok serényen készülnek, úgy, hogy a sok millióra menő anyag még november hónapban mind szét lesz küldve az ország minden részébe. A miniszter ezután megtekintette az egész nyomdát és ismételtelen kifejezte rendkívüli meglepődését a czélyszerű berendezés és a mindenre kiterjedő praktikus beosztás felett. A minisztert a nyomdában lovag Falk Zsigmond elnökigazgató és dr. Falk Zsigmond helyettes igazgató kalauzolta, a kiktől a miniszter mindenről részletesen tudakozódott és minden iránt tájékozást kért.

Firtinger Károly kollégánk szaktörténeti munkájából olvasóink a jelen számmal veszik az első és utolsó félívet, melyekkel a mű befejezését nyeri. A borítékot a decemberi számhoz mellékeljük. Minthogy lapunk rendes példányszámán felül csak korlátozott példányban nyomattunk e munkából, figyelmzettjük olvasóinkat, hogy abból már

csak néhány példány készlet van, úgy, hogy netáni megrendeléseiket az érdeklődők mielőbb tegyék meg, ha példányhoz akarnak jutni. Megemlítjük még, hogy az osztrák és német szaksajtó legnevesebb orgánumai kimerítően és igen elismerőleg szólnak Firtinger nagy munkájáról.

A párisi világkiállítás érmeinek öt páros és öt egybeöntött kettős kliséjét adta közforgalomba az Első Magyar Betűöntőde, még pedig ugyanazokban a nagyságokban, melyekben az eddigi kiállítások érmei készültek. Elismerés illeti a magyar betűöntődét, hogy ez érmeiket ily gyorsan juttatta a piacra, s jó szolgálatot tesz vele nyomdászainknak.

A Budapesti Könyv- és Könyvmdatulajdonosok Egyesülete legutóbbi választmányi ülésén — mint magánúton értesülünk — *Firtinger Károly* legújabb történelmi munkáját, melynek egy példányát szerző a főnökegyesületnek is megküldötte, szaktársunk e figyelmét 100 koronával köszönte meg. — Ugyancsak ezen az ülésen a *Magyar Nyomdászok Évkönyvét*, mint az előbbi években, úgy most is, száz példányban rendelte meg a főnökegyesület választmányára.

A Magyar Iparművészet V. és VI. füzeté ismét megszokott gazdagságában jelent meg, sőt még sok részben túlszárnyalja rendes füzetéit, a mennyiben oly maradóan becsü emléklbuma a párisi kiállítás iparművészetének, mint a milyen eddig sehol sem jelent meg. *A Magyar Iparművészeti Társulat* igazán hálára kötelezte az érdeklődő szakközönséget, a midőn nem kimélve anyagi áldozatot, a *Fittler Kamill* és *Györgyi Kálmán* által egybegyűjtött rendkívül becses és érdekes anyagot, méltóan reprodukálva, áttekinthető egészben mutatta be.

Iparművészeti pályázat. A Magyar műhely és raktártelep részvénytársaság a Magyar Iparművészeti Társulat közvetítésével pályázatot hirdet prospectusa czímlapjának a tervezésére. A czímlap színes és lehetőleg könnyen sokszorosítható legyen. A tervezés természetes nagyságban, körülbelül 24 centiméter szélesre és 32 centiméter magasra készíthető. A pályaművek jelígyével látandók el és folyó évi december hó 20-ikán déli 12 óráig a Magyar Iparművészeti Társulat titkári firodájában (Üllői-út 33. szám) nyújtandók be. A legjobb pályaművek jutalmazására három díj van kitűzve, még pedig: I. díj: 300 korona; II. díj: 200 korona; III. díj: 100 korona.

A Fővárosi Lapok, Budapest egyik legrégebbi lapja, 37 évi fennállás után, utóbbi időben már, mint heti lap tengődvén, október hó 21-én megjelent számában közölte olvasóival, hogy egybeolvad a *Vikig* című újonnan megindítandó szépirodalmi lappal.

A Pozsonyi Könyvnyomdászok és Betűöntők Egyesülete az iptartörvény revíziója alkalmából szintén kérvényt nyújtott be a magyar királyi kereskedelmiügyi miniszterhez a könyvnyomdászatnak a képesítéshez kötött iparok közé való felvétele iránt. Ebben a kérvényben egyszerűsággal kimondta csatlakozását a Budapesti Könyv- és Könyvmdafőnökök Egyesülete által ez ügyben már másodízben benyújtott kérvényhez. A kérvény iparunknak a képesítettséghez való kötését, saját ipartestületeink szervezését és ezekből kifolyólag a kontár-nyomdák tanonczgarázdálkodásainak és az általuk gyakorolt piszokversenynek elnyomatását hangoztatja. A pozsonyi egyesület felhívja egyúttal az érdekelt szakköröket, hogy e mozgalmat országosítsák, azaz hogy mindenünnen a szaknyomdászok, értve főnököket és segédekét, e mozgalomhoz csatlakozzanak és ily értelmű kérvényeket sürgősen, a legrövidebb idő alatt nyújtsanak be a kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy azok meg és hó folyamán jussanak rendeltetéshelyükre.

A papír-árak emelkedése. Tizennégy osztrák és magyar papírgyáros újabb körözüvényt tett közzé, a melyben hivatkozva a nyersanyagok, munkadíjak és fűtőanyagok

folytatólagos emelkedésére, kijelentik, hogy főleg a közönséges csomagolópapírost gyártó papírgyárosok kénytelenek a csomagolópapírok árát rövid időn belül ezáltal már harmadizban újabb öt százalékkal fölemelni. A viszonyok oly kedvezőtlenek, hogy főleg a tartós nagy szárazság következtében még nagy áldozatokkal is alig lehet bizonyos nyersanyagokat beszerezni és így még újabb áremelkedés is lehetséges. — Külföldön az író- és nyomdapapírt előállító német gyárosok Boroszlóban tartottak gyűlést és itt kimondták, hogy egyelőre nem csinálnak kötéseket, és majd januárban — ha a fa, a szén és egyéb nyersanyagok drágulása áttekinthető lesz — fölemelik a papírárakat, de most még nem lehet kiszámítani, hogy 1901-ben miképen alakulnak a papírarak.

Új papírgyár. A Tátra felsőmagyarországi bank Turócs-Szent-Mártonban a Turócz folyó mentén új papírgyárat épít.

Eichleiter Nándor, a Pressburger Zeitung főtördelőjének ötvenéves munkásjubileumát e hó 11-én ülték meg a pozsonyi könyvnyomdászok. A díszesen kiállított meghívót *Angermayer Károly* nyomdája állította elő.

A Linotype szedőgép gyártói széjjelküldték legújabb nyomtatási termékeit gépüknek, a melyen már érvényesül a kevert szedés és pedig kézi matriczok nélkül. Egy egész újságoldal kihirdetés, félkövér vezérszavakkal, azután egy újsághasáb, megfelelően keverve kiemelő részekkel mutatja, hogy a Linotype megint óriási lépéssel haladt előre. A félkövér szavak a kétbetűs matriczáknak egyszerű, a szedés közben minden feltartás nélkül eszközölhető átállítása által állanak elő.

Képes levelezőlapok produkciója. Németországban évenként 84 millió darab ily kártyát állítanak elő, melyek a kiadóknak 1,680,000 márka jövedelmet, az árusítóknak 6,160,000 márkát és az államnak hatmillió márkát hoznak. Németország után Svájc következik 18 millió kártyával. Azután sorrendben jönnek: Ausztria, Olaszország, Anglia, Oroszország, Belgium, Hollandia és Svédország. Az utolsó helyet Franciaország foglalja el négymillió kártyával. Itten a kiadók jövedelme 120,000 frankból áll, az árusítóké 500,000 és az államé 800,000 frankból évenként.

A képes levelezőlapokkal Franciaországban a legújabb időig nem éppen a legkiméletesebben bántak a postán, mert akárhányszor előfordult, hogy a legszebb kivitelű kártyákat elcsufították azzal, hogy ráütötték a kelti bélyeget. Most a francia postaminiszter ez eljárást rendeletileg eltiltotta. Ezzel összefüggésben érdemes tudni, hogy a képes levelezőlapok forgalma a világhiállítás tartama alatt óriási lendületet vett, míg azelőtt e sport Franciaországban csak korlátozottan volt divatban. A kiállításkor főleg németek, valamint ausztriai, magyarországi és svájci látogatók karolták fel az Ansichtskártyákat, s most már a francziák is megkedvelték azokat. A forgalomban levő kártyák többnyire Németországból kerültek Párisba; így egy drezdai egész egymaga nyolczmilliónál több képes levelezőlapot árusított el.

Nanterre városában nemrégén elhunyt *Lemercier Alfred* jónévű francia litografus kitől 1897-ben megjelent a *La Lithographie en France 1796—1896* című szakmunka. Az elhunyt nagybátyja, *Lemercier Rose*, szintén elsőrangú litografus volt.

Finnország sajtója. A finnországi sajtó kezdete visszanyúl abba az időbe, a mikor az országot Svédországgal egyesítették s a legelső újság azelőtt százhuszonkilenc esztendővel jelent meg. Az első újságokat Abóban, az ország régi fővárosában adták ki. A kezdet nagyon szerény volt; a mit a finnországi lapok az első ötven év alatt produkáltak, alig tett ki annyit, a mennyit ma egy jóra való vidéki napilap egy esztendő alatt kiad. S ezek az újságok is mind svéd nyelven jelentek meg. Csak 1820-ban jelentek meg az

első finn nyelven irt újságok, előbb Abóban, azután Viborgban és csak ezután Helsingforsban. 1844-ben jelent meg a *Saima* hetilap, a melyet azonban alig egy év múlva betiltott a kormány. Két év múlva megjelent egy kormányrendelet, a mely kimondta, hogy finn nyelven csak a vallásról vagy a földművelésről szabad írni. Ez a rendelet tíz évig állott fenn, míg végre 1860-ban visszavonták. Ebben az időben, 1850-től 1860-ig, mindössze négy finn újság jelent meg. És ezeket is hogyan kellett szerkeszteni! Az előfizetők száma alig volt egy pár száz és szó sem lehetett róla, hogy a szerkesztő maga mellé még munkatársat is vegyen: ő maga volt kénytelen újságát az első betűtől az utolsóig megírni. II. Sándor ezár trónraléptével új korszak kezdődött a finn újságok történetében. Már uralkodásának második évében tizennégyre szűkött föl a finn újságok száma, a szerkesztőségek megnagyobbodtak, az újságok terjedelme megsokszorosodott s az első napilap is megindult. A helsingfors-i újságok most már európai színvonalon állottak s a vidéki lapok is igyekeztek a főváros példáját követni. A fejlődés ettől fogva egészen a mi napjainkig egy pillanatig sem szűnt meg és ma már vannak újságok, a melyek tiztizenötezer példányban jelennek meg, a mi kétmilliót számláló népnél nem csekély dolog. Sőt egy szépirodalmi lapnak, a *Kyläkirjaston* Kivalchti-nek húsz ezer előfizetője van. Ma már, a kis Nadendal kivételével, valamennyi finn városnak van legalább egy újsága. Finnországon kívül hat finn újság jelenik meg és pedig Pétervárot kettő, Haaparandában (Svédország) egy és az Egyesült-Államokban három. Hogy mily nagy hatása van a finn sajtónak a lakosságra, azt legjobban bizonyítja az a tény, hogy mult évi novemberben az egész országban ünnepet rendeztek az újságírók nyugdíjalapjára és hogy ez az ünnep 145,000 frankot jövedelmezett. Finnországban ma összesen 214 újság jelenik meg és pedig finn nyelven 137, svéd nyelven 77. Helsingforsban összesen 94 újság jelenik meg, finn nyelven 50, svéd nyelven 44.

Japán hírlapirodalmának rohamos terjedése legjobb bizonyítéka e távoli keleti ország kulturális haladásának. Körülbelül tizennyolcz évvel ezelőtt alapítottá a japán birodalomban az első politikai hírlap, ma pedig ottan 575 politikai irányú napi és hetilap jelenik meg; azonkívül 35 orvostudományi közlöny, 11 más szaktudományi és nagyszámú vallásos tartalmú újság.

Klisék sokszorosításának új módját találta fel *Lorch Károly* Lipcsében, mely a szakkörök figyelmét már is magára vonta. Az új módszer a galvanoplasztikát akarja nélkülözhetővé tenni, a mennyiben celluloid-lapokat használ a klisék sokszorosítására. A matriczát szintén a celluloid szolgálta. Bizonyos fokig hevítve s az eredeti klisére erős sajtólassal préselve, kihülés után a kliséről könnyen leválik és az autotípiának legfinomabb részleteiben is hű negatív mását mutatja. Ez a matricza hideg állapotban hevítés által plasztikussá vált celluloidra préseltetik, mikor is matricza és klisé közvetlen érintik egymást, tehát nem kerül közük idegen anyag, mint például galvanizálás alkalmával grafit. Az *Archiv für Buchgewerbe* ily celluloid-kliséről készült autotípiá-nyomást is bemutat, mely kifogástalannak mondható. A *Schelter* és *Giesecke* cég is kísérleteket tett az új eljárással s a siker teljes volt.

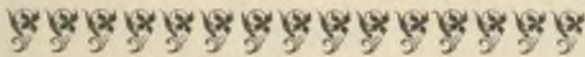
Egy óriás az óriások között. A *British & Colonial Printer* angol szaklap a Huszadik század sajtója címen egy új szerkezetű rotációs sajtót ír le, melyből a következő részleteket veszszük át: Szerkezete nyolczszoros kombinációs körforgó sajtó, melyel színes illusztrációs hírlapot lehet előállítani; erre szolgál 11 pár nyomóhenger, 40 festékosztó henger, 100 enyvhenger, 22 festékszekrény és 5 olajrekesz. A gép 35" láb hosszú, 10 láb széles és 15 láb magas, súlya 100 tonna és összesen a 850 kerék

beszámításával 200.000 külön darabból van megalkotva. Mozgásba hozatalára és működésben tartására egy nyolezvan lóerejű elektromotor szükséges; menetközben azonban jóval csekélyebb erővel is beérjük. Nemcsak egész oldalakat lehet e sajtóval színes nyomásban előállítani, hanem fél-oldalakat, mely esetben a színes nyomást 64 különböző helyre lehet elosztani. A gép, a hirlap nagysága szerint, óránként 96.000—288.000 példányt képes nyomni és 264 stereotiplemezt igényel, mely utóbbiak súlya 6600 kg.-ra rug. A festék elosztására 3000 kg. anyanyag kívántatik, míg a festékrekeszek 15.000 kg. festéket fogadnak be. Teljes gyorsasággal való működés közben percenként 330 méter hosszú utat tesz a papíros a gépben.

Telefonográf. E készülék célja az, hogy a telefonba bebeszélve, ennek hangját a fonográf átvegye s megerősítve juttassa a másik állomáshoz. Különösen a szerkesztőségek érdekében fontos ez a találmány, mert segítségével végtelen könnyű egy szál dróton húsz-harmincz szerkesztőséget egyszerre informálni s mivel a fonográfot rejtett helyen lehet elhelyezni, annak kiabálása nem is hallatszik s az egyszer belemondott dolgot minden érdeklődőnek annyiszor mondja el, a hányszor akarja az illető. Berlinben már alakult is egy részvénytársaság, a melyik ezt a nagy hőrderejű találmányt értékesíteni akarja.

A tengeralatti kábel jubileuma. Az idén volt fél-százados jubileuma a tengeralatti kábelnek. 1850. augusztus 28-án indult el a »Goliath« nevű gőzös Doverből a francia parton levő Cap-Griszhez, magával vivén az első tengeralatti kábelt, melynek egyik vége a doveri kikötőnél volt a táviró-hálózatba bekapcsolva, a másik végét pedig Cap-Griszben erősítették meg. Ezen a napon működött először a tengeralatti táviró, de ez csak öt napig maradt épségben, mert öt nap múlva egy halász, azt hívé, hogy valami rendkívül nagy hal akadt a hálójába, elszakította. A kábel használhatósága azonban mindamellett be volt bizonyítva és csakhamar megkezdődött a tengeralatti távirónak az a nagymértékű kiépítése, melylyel ma az összes világtengereket körülhálózta.

A Kellner és Mohrlüder cég igen szépen kiállított körlevélben tudatja a nagy közönséggel, hogy a VI. kerület, Gyár-utca 29. szám alatt levő kő- és könyvnyomdai műintézetét folyó évi augusztus hó 1-ével az V. kerület, Csáky-utca 9. szám alatt (a Vigszínház közelében) levő házba helyezte át, villamos üzemre rendezte be s mint eddig, de nagyobb méretekben folytatja.

Havi felolvasóülés 1900. évi november hó 7-én.

Elnök *Tanay József.*

Elnök üdvözlö a megjelent tagokat s felkéri *Nádor Lajos* tagtársat felolvasásának megtartására; bemutatja egyúttal *Herbst* urat, a ki a magyarázatoknál szíveségből segítkezni fog.

Felolvasás után (elnök távozván) *Schmid Béla* alelnök szép szavakkal köszöni meg felolvasónak eme rendkívül tanulságos felolvasását, s azt a Grafikai Szemlében való közlésre elkéri.

Nádor Lajos tagtársunk igéri, hogy e — szakkiállításba is beillő — nyomtatványmintákat jóval kibővítve ismételtben be fogja mutatni, s előre is felhívja erre a tagok szíves figyelmét.

Eljenzéssel vétetik tudomásul. Mivel sem titkárnak, sem pedig pénztárosnak jelteni valója nincsen, elnöklő alelnök még egyszer megköszönve felolvasónak fáradságát, és a legközelebbi ilyenmű találkozás reményében, a havi ülést bezárja.

Stalla Márton
m. titkár.

Kedvezményes jegyek a Magyar Színházba.

A Magyar Színház igazgatósága Körünk megkeresésére a következő, igen mérsékelt helyárakat engedélyezte:

I. Erkély 2 kor. — filléres helyet 1 kor. 20 fillérért.
I. » 1 » 60 »

A jegyek vasárnap és ünnepnapokon nem érvényesek.

Utaltványokat (minden helyre külön, darabonként 4 fillérért) kaphatnak a Szakkör tagjai *Rencsisovszky Ferencz*nél (VII. ker., Csömöri-út 2., III., 15.) és *Novitzky N. László*nál (anyaegylet).

Tisztelettel kérjük a t. házipénztáros urakat, hogy a tagsági díjak beszedésénél a lehető legnagyobb szigorú és buzgóságot fejtsek ki. (A ki két hónappal hátralékban van, az nem kap Grafikai Szemlét.) A beszedett tagdíjakat az üzletben alkalmazott összes szakköri tagok névjegyzékének kíséretében, tekintet nélkül arra, hogy fizettek-e vagy sem mindnyájan, küldjék direkte vagy postán, vagy pedig *Wolf Antal* egyleti küldönc útján *Rencsisovszky Ferencz* szakköri pénztároshoz (VII., Csömöri-út 2., III., 15.) lehetőleg minden hó 10-12-ig.

A Szakkör pénztárosának lakása: VII., Csömöri-út 2., III., 15. Értekezhetni vele naponként délben 1/2—2-ig és este 1/8 óra után.

Erdélyi M.

cs. és kir. udvari fényképész (Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. és Erzsébet-tér 18. sz.)

szakkörünk tagjainak fényképek készítésénél a következő kedvezményeket adja:

6 db. vizit	fénykép ...	6 kor.,	12 db.	10 kor.
6 » kis Makart	»	14 »	12 »	24 »
6 » kabinet	»	16 »	12 »	26 »
6 » Makart	»	20 »	12 »	36 »

A midőn e kedvezményt Körünk tagjainak figyelmébe ajánljuk, egyben tudomásul adjuk, hogy a tagság mindenkor az utolsó havi nyugtával igazolandó.

Németh Ferencz

fényképész (IX., Bokréta-utca 23. sz.)

a következő, igen mérsékelt árban készít fényképeket a Szakkör tagjai és családjai részére:

Vizit-fénykép...	6 db.	5 kor.	12 db.	8 kor.
Kis Makart	6 »	9 »	12 »	14 »
Kabinet	6 »	10 »	12 »	18 »
Makart	6 »	15 »	12 »	26 »

Megrendelés alkalmával mindig az utolsó havi nyugtával kell igazolni azt, hogy az illető a Szakkör tagja.

Tisztelettel értesítem a m. t. nyomdatulajdonos urakat és barátaimat, hogy az európai híró

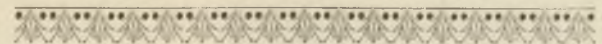
KLINKHARDT GYULA-féle rézléniagyár

és betűöntőde magyarországi képviseletét átvetttem. Kérem az ezenfűli rendeléseket egyenesen általam eszközölteetni.

Tisztelettel

J. KALINA JÓZSEF

Budapest, IV., Ujvilág-utca 2.

Telefon 62—79.

RAKTÁR-JEGYZÉK.

Jelenleg a következő gépek vannak készletben s minthogy azok még festendők és esomagolandók, a beérkező végleges megrendelés után kb. 8 nap alatt szállíthatók.

I. Lepréselő- (sajtoló-) gépek.

3 FG. 3 FH. 4 FGa. 5 FK. 2 FL.

II. Kiütő- (Ausstanz-) gépek.

6 CA. 1 CC gőzhajtásra. 1 CWxb.

III. Egyensúly- (Balanc-) sajtológép.

4 CJ. 1 CI gőzhajtásra lendkerékkel.
1 CJ 6-jarató csavarral. 5 CK. 3 CM.
2 CPa. 1 CBIIs. 2 CRO.

IV. Könyvnyomdai kézisajtók.

3 LN. 4 LNV. 3 LP.

V. Borító- vagy összeragasztó-gépek.

2 XZ. 2 XZa. 1 XZb. 1 XZd villamos
hajtórőre. 2 XZrl gőzhajtásra.

VI. Karton-ollók.

3 DW. 3 DY. 4 DZ. 5 DWa. 2 DYa.
2 DZa. 2 DWp lábpréseléssel. 1 DYP
lábpréseléssel. 5 DZp lábpréseléssel.

VII. Kombinált lemezvágó és hasító gépek.

3 JMa láb- és gőzhajtásra. 1 JMa láb-
és gőzhajtásra. 5 JPa láb- és gőzhajtásra.
1 JPav precisio-illesztővel. 1 JPav. gőz-
hajtásra önbevezetővel és precisio-illesz-
tővel.

VIII. Másoló-sajtók.

4 WY. 3 WYa. 3 WZ.

IX. Gőz-egyensúly-prések.

1 Cr Vm 2 asztallal.

X. Gőz-sajtológépek.

1 BNaz. 1 BKaz fűtőszekrényvel.
1 BKdz. 2 BNas. 1 BNdz. 1 BKd, alak:
33 : 49, 3 betét-kerettel, kettős asztallal,
gázzal fűthető légegytel és fűthető fej-
részszel.

XI. Háromoldalú vágógépek.

2 AV kézi- és gőzhajtással 1 AX.

XII. Zaeskóvágó-gépek.

6 AQ. 1 AR. 2 AS.

XIII. Sarokkilasító-gépek.

3 YSI. 3 YSfII. 1 YSfII gőzhajtásra.
1 YZaI. 1 YZaI láb- és gőzhajtásra.
1 YZaII. 1 YZaII. 6 YZbI. 4 YZbII.
4 YZbII gőzhajtásra. 1 YZbII hasító-
kocskával és ferdeszöggel. 1 YZbI.

XIV. Sarokkiütő- és hasító-gépek.

1 YScI. 1 YScI gőzhajtásra. 3 YScII.

XV. Sarokgömblyítő gépek.

32 YR. 3 YRd. 1 YRdp. 1 YRI.

XVI. Befűréselő gépek.

2 GH. 1 GH láb- és gőzhajtásra. 1 GK.

XVII. Hajtáspréselő gépek.

6 KZxIII. 1 KzXIIIa.

XVIII. Alakító-gépek.

1 DR láb- és gőzhajtásra és önműködő
preselő-alkatrészszel.

XIX. Gaufrir-Calander.

1 EA 50.

XX. Simitó- és esomagoló-sajtók.

6 KE. 11 KF. 8 KEa. 2 KM. 1 Ksa.
3 Ksb. 4 KRd. 3 Ksd. 1 KUII. 6 KV.
2 KW. 8 KX. 4 KVa. 3 KWa. 4 KXa.
5 KYI. 8 KYIII. 10 WA. 15 WD.

XXI. Aranyleseprő-gépek.

5 UV gőzhajtásra. 1 UV láb- és gőzhajtásra.

XXII. Hidraulikus matriceza-prések.

2 KGIV.

XXIII. Szélferdítő-gépek.

2 HJ. 4 HK. 1 HMr láb- és gőzhajtásra.
3 HNr láb- és gőzhajtásra.

XXIV. Kör-kártyaollók.

1 DDe. 5 DEc láb- és gőzhajtásra. 4 DHe
láb- és gőzhajtásra. 1 DLc. 1 DLc láb-
és gőzhajtásra.

XXV. Kör-lemezollók.

1 DHB gőzhajtásra. 1 DHB gőzhajtásra,
önműködő szelet-bevezetővel. 4 DJb láb-
és gőzhajtásra. 1 DKb gőzhajtásra. 2 DLb
gőzhajtásra. 1 DLb gőzhajtásra, önmű-
ködő szelet-bevezetővel.

XXVI. Réznyomó-gépek.

3 NH. 1 NHv. 1 NQ.

XXVII. Lemezajlitó-gépek.

2 FGuV. 2 FGuII fa-asztallal.

XXVIII. Lemez-ollók.

2 DEx. 1 DEx. 5 DGx. 12 DHx. 5 DKx.
2 DMx. 1 DEx. 1 DEx. 2 DGax.
2 DKax. 2 DHbb. 2 DK9a. 2 DK3b.
3 DH9ae. 1 DH9ae. 2 DK9ae. 2 DH3be.
6 DV.

XXIX. Perforáló-gépek.

1 OD. 1 OM. 2 OQ. 1 OS. 2 ON. 3 OP.
1 OR.

XXX. Verny-Krause-féle harántvágó.

1 QSI 110 cm. szélesen, 130 cm. hosszú-
ságban vágó, hosszantvágással és auto-
matikus ivlerakóval. 1 QSI 185 cm. szé-
les, multiplikátorral 300-tól 2600 mm.
hosszúságú alakokig, görgőkön szaladó
lerakó-asztallal: 8 gördülő rúd 4 pár
hosszkéssel. 2 QS 1200 mm. széles, mul-
tiplikátorral 300-tól 2600 mm. hosszúságú
alakokig, görgőkön szaladó elállítható le-
rakó-asztallal, 8 gördülő-rúddal.

XXXI. Karezoló-gépek.

1 JF. 2 JF gőzhajtásra. 4 JG. 2 JG
gőzhajtásra. 4 JFw. 4 JGw. 2 JKB.
2 JKB láb- és gőzhajtásra. 5 JIb. 1 JIb
láb- és gőzhajtásra. 2 JMb. 2 JMb láb-
és gőzhajtásra. 2 JNb. 2 JNb láb- és
gőzhajtásra. 1 JNb láb- és gőzhajtásra.

XXXII. Karezoló-, recéző- és szegecselő-gépek.

3 JKbr. 2 JKbr láb- és gőzhajtásra.
4 JI. br. 2 JIbr láb- és gőzhajtásra.
1 JMbr. 3 JMbr láb- és gőzhajtásra.
2 JNbr. 1 JNbr láb- és gőzhajtásra.
1 JNbz JMa-asztallal. 1 JPBra

XXXIII. Gerinczhajlitó-gép.

1 SK.

XXXIV. Gerinczgömblyítő-gépek.

6 FQ. 7 FR láb- és gőzhajtásra.

XXXV. Simitó-hengerművek.

1 EP. 1 EG kézi- és gőzhajtásra. 4 EC.
1 EK.

XXXVI. Dobozhúzó-sajtók.

1 CPaplx.

XXXVII. Vágógépek (kerékrendszer).

12 AB. 12 ABa. 16 AC. 9 ACa.
7 AD. 3 AE. 3 AEa. 2 AF. 2 AFa.
4 AG. 3 AGa. 2 AH. 1 AH gőzhajtásra,
szilárdan álló kézi-kerékkel. 3 AHa.
4 ABb. 3 ABa. 2 ACb. 8 ACa. 9 Ado.
7 Adao. 5 AEo. 4 AFao. 1 AFo. 4 AFao.
3 AGo. 2 AHo. 2 AHao. 1 ACh. 1 ABax.
1 ACx. 2 ADx. 2 ADax. 2 AEx. 2 AEax.
1 AFx. 5 AFax. 2 AGx. 4 AGax. 2 AHx.
3 AHax. 1 ABaox. 2 ACox. 2 ACAox.
5 Adox. 2 Adox forgatható asztallal.
2 ADaox. 1 ADaox sajátos új szerkezetű
keskenyvággóval. 2 AEox. 1 AEoxrt vágás-
jelzővel és kézi eltolóval. 1 AEaox.
1 AFaox. 2 AFaox. 1 AFaox új frikciós
kapcsolóval. 2 AGox. 2 AHox. 6 ABII.
2 ACI. 1 ADI. 1 ADII. 2 AIII. 1 AHogr.

XXXVIII. Vágógépek (temetlyű- rendszer.)

2 AM. 7 AN. 4 ANa. 4 ANb. 1 ANb
kettős mechanikai előrelóval és három-
szoros asztalhosszúsággal. 1 : 1 mm.-től
170 mm.-ig. 1 ANb kettős mechanikai
előrelóval és 4-szeres asztalhosszúság-
gal. 1 : 1 mm.-től 170 mm.-ig. 1 AO.
3 AOa. 3 AOI. 3 AOI. 4 AOIs. 20 AOIs.
7 AOIs. 4 AII. 10 AIII. 3 AIV.

XXXIX. Könyomó-gépek.

2 OA. 3 MB. 1 MC. 1 MD. 3 MN.
1 MP. 2 MO. 4 MR. 3 MS. 1 MS gőz-
hajtásra. 1 Msa. 1 MI. 1 MI gőzhaj-
tásra. 1 MU. 1 MU gőzhajtásra. 3 MV.
1 MV gőzhajtásra. 1 MVb gőzhajtásra.
2 MZb gőzhajtásra.

XI. Universal kiütő- és doboz- kiütő-gépek.

3 YFvaI. 2 YFaII. 3 YFvaII. 2 YFvaII.
2 YFvaIII. 1 YFvaIII. 2 YFvIII.
YFvquIII.

XLI. Aranyozó-, vaknyomó és sajtoló gépek.

9 BA. 13 BB. 3 BC. 1 BC billenő szer-
kezettel. 1 BC fűthető téglével. 6 BCa
kettős emelővel és elállítható fejrészszel.
1 BCa kettős emelővel. 3 BD. 1 BD
elállítható fejrészszel. 1 BD kettős eme-
lővel és betét-kerettel. 1 BD kettős eme-
lővel. 3 BDa. 4 BE. 1 BEI önfestékelő-
vel. 4 BE kettős emelővel. 1 BEa anya-
csavarokkal. 1 BF. 1 BG. 2 BH. 2 BAx.
1 BCx. 3 Bdx. 1 Bdx új szerkezetű
anyacsavarokkal. 3 BEx. 1 BEx. 1 BEd.
2 BEdr. 4 BV. 4 BV. 2 BW kettős
emelővel. 4 BX. 1 BX anyacsavarokkal.
1 BX kettős emelővel. 3 BY. 3 BQ.
4 BQa. 2 BQb. 1 BC4. 1 BQ4. 1 BF4.

Czím: KARL KRAUSE, MASCHINENFABRIK, LEIPZIG.

A Rákóczy tanár-féle **Betű- tisztító-só**

a legjobb és legolcsóbb mosószer.

1 (egy) kg. sóra: friss festéknél 15 l. víz,
régi „ 10 „ „ veendő.

Ára: 100 kilogrammos eredeti csomagolásban: 46 korona, 100 kilo-
grammon alóli megrendelésnél 50 korona, engedmény nélkül, bér-
mentve. Postacsomag díjmentes szállítással, utánvétellel 3 korona.

A székes-fővárosban a többek közt a következő nyom-
dák használják: M. kir. Tud. Egyetemi Nyomda, Franklin-
Társulat, Székesfővárosi házi nyomda, Légrády Testvérek,
Pallas irodalmi és nyomdai r. t., Pesti könyvnyomda r. t.,
Európa irod. és nyomd. r. t., Hunnia-könyvnyomda, M. kir.
államnyomda, Orsz. közp. községi nyomda r. t., Orsz. ügy-
védi nyomda, Riegler József Ede r. t., Wimmer Márton,
Krausz S. és T., Ehrenstein Mór, Hermann Ignác, Korvin
Testvérek, Goldfaden Márk, ifj. Weisz Manó és T., Gonda
és T. stb., stb.

RÁKÓCZY M. TANÁR

Budapest, VI. ker., Csengery-utca 86. szám.

T. Rákóczy M. tanár úrnak Budapestén.

Félévi kizárólagos használat mellett betűtisztító-sóját minden
tekintetben megfelelőnek találván, mint külön mosószer mindenkor
a legmelegebben ajánlhatjuk.

Budapest, 1899. november 24-én.

Tisztelettel

PESTI KÖNYVNYOMDA R. T.

Tanay, művezető.

MERT: a terpentint
teljesen helyettesíti; a
betűket nem marja és
mégis újra mossa;
a betűmosó kezeinek
ártalmatlan;
kezelése a legegyszerű-
sőbb.

BÖLE JÓZSEF

Budapest
VIII., Vas-u. 7.
VAGY
Stáhlly-utca 1.

Elvállal
mindennemű épület-
és
butorasztalosmunkát.

Első magyar könyvnyomdai szakasztalos.

Javítások elfogadtnak és pontosan eszközöltetnek.

Könyv- és könyomdai
festékgyár.

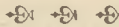
WÜSTE F.

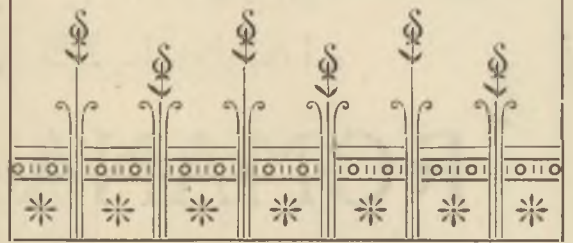
Iroda és raktár:

Budapest, VII., Akácza-utca 58. sz.

GYÁRT: könyv- és könyomdák részére való
fekete és színes, valamint réznyomáshoz szük-
séges mindennemű és színű festékeket.

Hengeranyag-gyár.

 Kézeze-gyár.

SCHÖNTAG GYULA

szakasztalos

BUDAPEST

VI., Váci-körút
51. szám.

Kis antika-
szekrény 3 frt.

Nagy szekrény
4 frt.

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

A legkülönfélébb czélszerű és
divatos

Könyv- és címzetűkből
nagy választékot tart.

FISCHER ÉS MIKA

BUDAPEST

VI. ker., Révay-utca 6.

Betűöntőde * Tömöntőde

Folyton készletben tart: szerb
és héber betűket, körzeteket és
kizárásokat, nyomdai szerelvén-
yeket, betűszekrényeket és
állványokat, a leggyorsabban
készítve és a legjobb minőség-
ben kiállítva.

Ajánlja szabadalmazott
**nyomdai vonalzó-beren-
dezését**
táblázatszedéshez. Egy oktáv
garnitúra 10 frt.

Elvállal igen jutányos áron
egész nyomdai berendezéseket.

BETŰÖNTÖDE · RÉZLÉNYIA-
 ÉS RÉZBETŰGYÁR

A. NUMRICH & Co

LEIPZIG

KIVÁLÓ UJDONSÁGOK
 BETŰKBŐL, MODERN VIGNET-
 TÁKBŐL ÉS ÉKITMÉNYEKBŐL.

ROMANA ARTISTICA

LEGÚJABB MEDIAEVAL.

E hirdetés legújabb Romana artistica nevű betűinkből van szedve.

Száraz Stereotipia.

Pár perc alatt

a készen szállított, száraz stereotip-pépeknek a szedésre való egyszerű ráprősítése által tetszésszerűtlen mennyiségű, öntésre teljesen kész kifogástalan matriczát nyerünk.

A matriczok szárítása a szedésben levő ürességek kitöltése, valamint a lemezek kiszúrásával járó eddigi munka teljesen elesik. Részletes utasítások, minták, árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Mindennemű teljes tömöntödei felszerelések szállítása.

Erste österr.-ung.

Trocken-Stereotypie

Wien

IV., Paniglgasse 17/a.

*Könyv- és
újság-nyomdákból
nélkülözhetetlen.*

*Minden kultúrállamból
szabadalmazva.*

Magyarországi képviselő

Tanczer József

[Budapest]

VI., Gyár-utca 62.]

Telefon 28-32.

Főraktár és iroda:

MÜLLER TESTVÉREK, Budapest, V., Sölyom-utca 13.

Államilag kedvezményezett első magyar
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKGYÁR.

KURZWEIL JÁNOS

ÉS TÁRSA BUDAPESTEN

47.004. és 53.406. számú
osztr.-magyar szabadalmak.

Telefon 56-64.

Gyár, iroda és raktár:
IX., Márton-utca 19. sz.

Készít legjobh minőségű illusztráció-,
újság-, mű-, díszmű- és mindenféle színes

FESTÉKEKET.

Kitüntetések:

*Temesvár 1891.
Philippopol 1892.
Országos Iparegyesület 1892.
Mill. kiállítás Budapest 1896.*

SZEDŐSORZÓK

igazítható feszítővel, szabad. saját találmány.

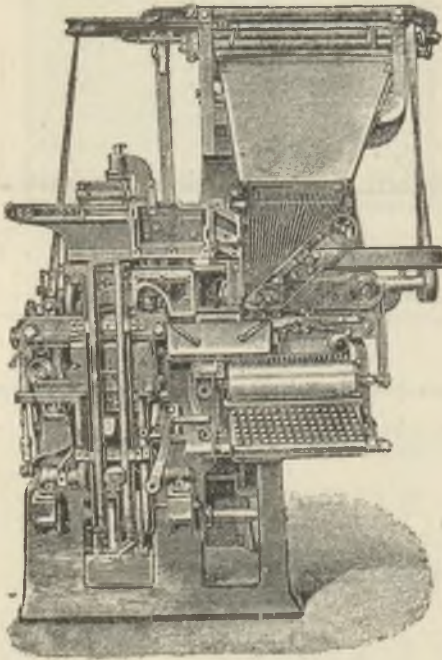
Bronzok. ☆ Kenczék. ☆ Koromégetés.

Patent gelatin hengeranyag.

LINÓTYPE

a legnagyobb munkaképességű

szedő-, öntő- és osztó-gép.

Munkaképességét semmiféle más szedő-gép sem közelíti meg. Eddig több mint 7500 gép van üzemben. Töketörlesztése Amerikában és Angliában 5⁰/₀-ban van megállapítva, miután bebizonyult tény, hogy a LINÓTYPE helyes kezelés mellett egy emberöltőt meghaladó ideig is eltart. Az osztással, mivel a gép önműködőleg dolgozik, nem kell bajlódni. Tetszés szerinti sorszeleltségre lehet rajta szedni, egészen 28 ciceróig. Kezeléséhez csak egy személy kell. Németországban óránként átlag már 9000 betűt szednek rajta. A LINÓTYPE elterjedésének most már mi sem vehet gátat. Felülmúlhatlanságát és nagy munkaképességét semmi sem bizonyítja jobban, mint az a sok utánrendelés, a melyeket a következő cégek tettek:

Münchener Zeitung, München.
Hamburger Neueste Nachrichten, Hamburg.
Saardruckerei, St. Johann a. d. S.
Pfälzische Rundschau und Generalanzeiger,
Ludwigshafen a. R.
Essener Volkszeitung, Essen a. R.
Generalanzeiger, Würzburg.
Leipziger Tageblatt, Leipzig.
Leipziger Neueste Nachrichten, Leipzig.
Neckar-Zeitung, Heilbronn.
Fränkischer Kurier, Nürnberg.

Ihring & Fahrenholtz, Berlin.
Ostdeutscher Grenzboten, Stallupönen.
Louis Schneider & Co., G. m. b. H.,
Berlin.
Zeitung für Pommern, Kolberg.
E. Mühlthaler, München.
Annaberger Wochenblatt, Annaberg i. S.
Der Gemeinnützige, Varel, Oldenburg.
Koblenzer Zeitung, Koblenz.
Beobachter, Aschaffenburg.
Generalanzeiger, Remscheid.

Hildesheimische Zeitung, Hildesheim.
Generalanzeiger für Bonn und Umgebung,
Bonn.
Neues Tagblatt, Stuttgart.
Offenbacher Zeitung, Offenbach a. M.
Chemnitzer Tageblatt, Chemnitz.
Neues Wiener Tagblatt, Bécs.
Gebrüder Stiepel, Reichenberg.
Reichswehr, Bécs.
Friedr. Irrgang, Brünn.
A. Edlinger, Innsbruck.

✂✂✂✂✂✂✂✂✂ Bővebb felvilágosítást ad ✂✂✂✂✂✂✂✂✂

a Mergenthali szedőgép-részv.-társaság

vezérképviselője Ausztria-
Magyarország részére — **DUKES M. utódai, BÉCS, I., Wollzeile 6.**

CS. ÉS KIR. SZAB.

HERMANETZI**PAPIRGYÁR RAKTARA**

Budapest

VI. ker., Gyár-utca 64.

Alapítottott 1829. évben.

Levél-, könyv-, karton-,
nyomda-, író-, rajz-,
boríték-, csomagoló-,
göngy-, itatós-,
szűrle- és min-
dennemű meri-
tett nyomda-
papirok.

MÁFOLO-
SELYEM-
és VIRÁG-
SELYEMPAPIROK.

Merített író-, okmány-
és könyvpapirok.
PAPIRZACSKÓGYÁR.
Mindennemű lemezek stb.

REPRODUKÁJO - MŰINTÉZET

PHOTO - CZINKOGRAFIA

**WOLLITZ
MANFRÉD**TÉLFON
18-99

AUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
CHEMICRAFIA
4-SZÍNŰ NYOMÁS
PHOTOLITHOGRAFIA

BUDAPEST, VI. KIRÁLY UTCA 30.

GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE

Körforgású nyomógépek

BUDAPEST.

ujságok, rönnyek és illusztrált művek egy- és többszínbeni nyomására,
főkéletesített fölcser- és körbenforgó réshajtogató készülékkel.

WÖRNER J. ÉS TÁRSAEgyszerű gyorsajtók 2 vagy 4 festék-
dörzsölő hengerrel.Kétszínű nyomó gépek, 2 festék-szer-
kezettel, 2 vagy négy festékdörzsölő
hengerrel.

Tégelynyomású gyorsajtók.

Önműködő résköszörülő-gépek.

Csomagoló- és simító-sajtók.

Papírvágó- és papírfúró-gépek.

Aranyozó-, dombornyomású- és ki-
vágó-sajtók.

Könyvnyomdal készítségű.

Tömöntődei berendezések.

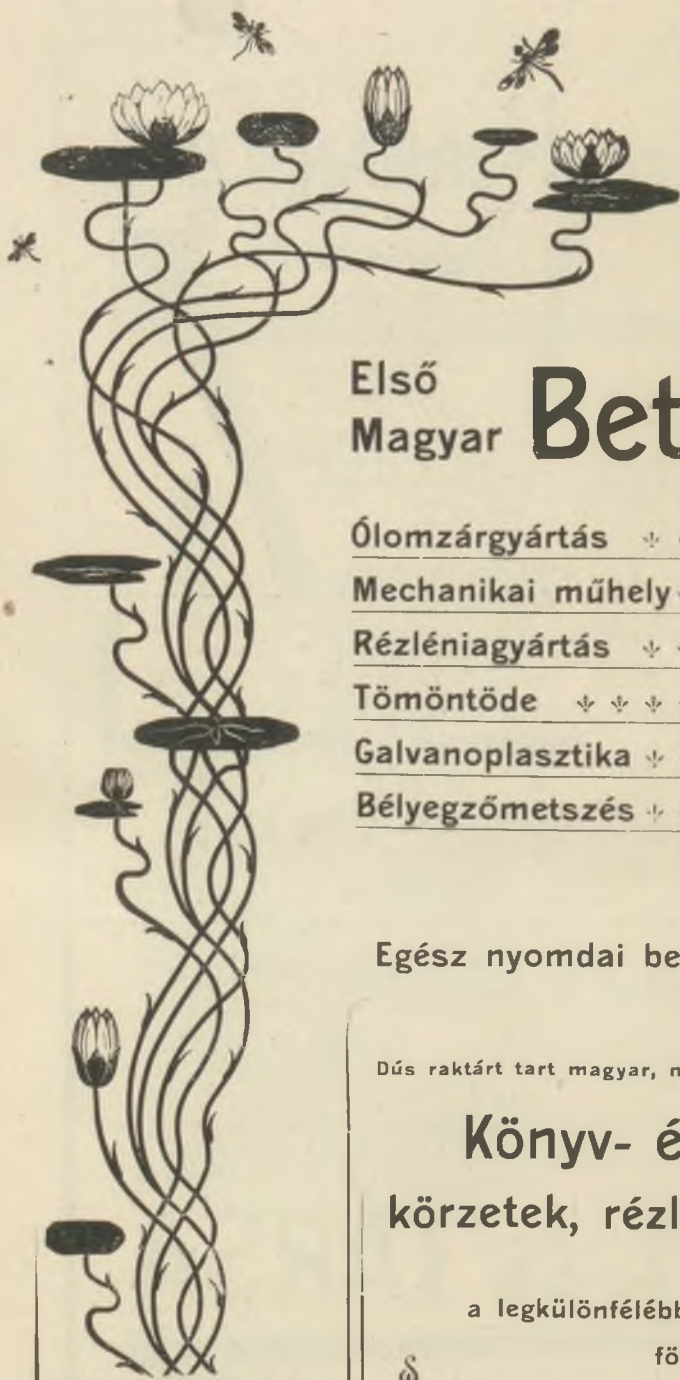
Könyvnyomdal gyorsajtók.

Transzmisszió-telepek.

Hungária akcióidész-gyorsajtók.

HASZNÁLT GYORSSAJTÓK

alaposan kijavítva és átalakítva, jót-
állás mellett jutányos árért eladó.

Telefon

23—70.

Első
Magyar **Betűöntöde**

Ólomzárgyártás ♣ ♣

Mechanikai műhely ♣

Rézléniagyártás ♣ ♣

Tömöntöde ♣ ♣ ♣ ♣

Galvanoplasztika ♣ ♣

Bélyegzőmetszés ♣ ♣

**Részvény-
Társaság**

BUDAPEST

VI., Dessewffy-utca 32.

Egész nyomdai berendezések jutányosan
és gyorsan foganosítottak.

Dús raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román és bolgár ékezetű

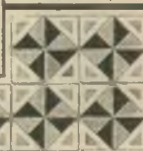
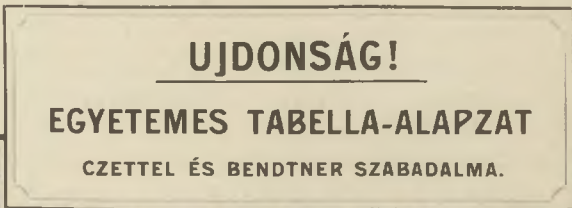
**Könyv- és címzetűkben,
körzetek, rézléniák és kizárásokban,**

továbbá

a legkülönbélebb ékezetűk és egyéb nyomdai
főszerevényekben.

UJDONSÁG!**EGYETEMES TABELLA-ALAPZAT**

CZETTEL ÉS BENDTNER SZABADALMA.

Nagy-Becskek Gresits I. Jokly Lipót. Pleitiz Fer. Pál utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.).	Nyirbátor Friedmann Lipót.	Rózahegy Salva Károly.	Szegzárd Báter János. Ujfalussy Lajos utóda : Molnár Mór.	Tisza-Füred Kohn Adolf. Weiszmaun Sámuel.
Nagy-Bittse Spiegel Samu.	Nyiregyháza Jóba Elek. Piringer János (tulajdonos : Özv. Piringer Jánosné). Szabolcsi Hírlap nyomdája (tulajd. : Székely Imre).	Salgó-Tarján Friedler Armin. Pollacsek József	Székelyhid Kohn Sámuel.	Tolna Weltmann Ignác.
Nagy-Enyed Nagyenyedi könyvnyomda és papíráruháza r.-t.	Nyitra Huszár István. Iritzler Zsigmond. Neugebauer Nándor. Reichele Lipót.	Sárbogárd Spitzer Jakab	Székely-Keresztúr Szabó Testvérek.	Torna-Tamási Jeruzsálem Ede.
Nagy-Kálló Sarkadi József.	Ó-Becse Gavansky M. Löwy Lajos.	Sárvár Stranz János.	Székelyudvarhely Becsek D. Fia. Betegh Pál.	Torda Berla Samu. Füssy és Szupjár.
Nagy-Kanizsa Fischel Fülöp. Krausz és Farkas. Wajdics József. Weisz L. és F.	Ó-Kanizsa Bruck P. Pál. Schwartz A.	S.-A.-Ujhely Hegyfalja-könyvnyomda (tul. : Alexander Vilmos). Landesmann M. és Társa. Löwy Adolf. Pannonia-nyomda (tul. : Juresó és Ocskay). Zemplén-nyomda (tulajd. : Ehlerl Gyula).	Székesfehérvár Debreczeni Gyula. Kaufmann F. Márián Pál. Singer E. Számmer Imre. Számmer Kálmán. Székesfeh. és Vidéke ny.	Torna Rosenblüth Simon.
Nagy-Károly Róth Károly. Sarkadi Nagy Zsigmond. Vider Jakab.	Oravicza Kehrer C. Wunder Károly.	Sárospatak Ev. ref. főiskola nyomdája (bérélő : Steinfeld Jenő).	Szemcz Fischer Náthánné.	Trencsén Gansel Lipót. Skarnitzl X. Fr.
Nagy-Káta Nagykátai és Monori könyvnyomda Nagy- Kátán.	Orosháza Pless N. Veres Lajos.	Segesvár Horeth Frigyes. Jördens Testvérek.	Szentes Szentes és Vidéke nyom- dája. Vajda Bálint.	Turóc-Szent-Márton Ga-parik J. Magyar nyomda (tulajd. : özv. Moskóczy Ferenczné) Turócszentmártoni nyomda r.-t.
Nagy-Kikinda Kiadói nyomda. (tulajd. : Sedjakov Milán). Milenkovits István. Radák János.	Orsova Handl József. Orsovai könyvny. r. t.	Selmeczbánya Joerges A. özv.	Szent-Endre Schwarzcz I.	Új-Arad Mayr Lajos.
Nagy-Körös Bazsó Lajos. Öttinger Kálmán.	Ó-Széplak Nyitravölgyi gazd. egyeslet nyomdája.	Sepsi-Szent-György Jókai-nyomda r.-t.	Szent-Gotthárd Wellisch Béla.	Újpest Fuchs Antal. Salgó Testvérek.
Nagy-Marton Gellis Henrik.	Paks Rosenbaum Miksa E.	Siklós Harangozó József.	Szenicz Bezsó János és Társa.	Új-Verbász Verbászi könyvnyomda (tulajd. : Boros György).
Nagy-Mihály Landesmann B.	Pancsova Jovanovics Testvérek. Kosanics N. Miklós. Vig Er. Wittigschlager Károly.	Sopron Breiner E. és Fia. Hungária-nyomda. Reininger Armin. Romwalter Alfréd. Röttig Ousztáv. Török és Kremszner.	Szepes-Váralja Buzás Dénes.	Újvidék Fuchs Emil és Társa. Hirschenhauser Benő. Ivkovics György. Miletics Szvetozár. Popovics Testvérek.
Nagy-Rőcze Büchler Béla.	Pankota Ifj. Bod József.	Stájerlak Rose V.	Szered Sternér Dávi I.	Ungvár Gellisz Miksa. Jäger Bertalan. Lévai Mór. Székely és Illés.
Nagy-Szalonta Liebermann Mór. Reich Jakab.	Pápa Goldberg Gyula. Nobel Armin. Ref. főisk. nyomda.	Sümege Horvát Gábor.	Szerencs Simon József.	Vác Kir. orsz. fegyintézet ny. Kohn Mór. Mayer Sándor.
Nagy-Szeben Drotleff József. Krafft W. Reissenberger Adolf. Tipografia r.-t. Tipografia Archidiecesana.	Pécs Madarász Béla. Pécsi irod. és könyvny. r.-t. Taisz József. Wessely és Horváth.	Szabadka Bittermann József. Hirth és Kladek. Krausz és Fischer. Szabados Sándor. Székely Simon.	Szigetvár Corvina-nyomda. Kozáry Ede.	Vág Újhely Brück Samu. Horovitz Adolf. Pannonia-könyvnyomda.
Nagy-Szécsény Glattstein A.	Pécska Ruber István.	Szamos-Ujvár Auróra-nyomda (tulajd. : Todorán Endre). Gör. kath. egyházmegyei nyomda.	Szill-Hadad Fein Sámuel.	Versecz Kehrer Lajos. Kirchner Ernő. Wetl és Veronits.
Nagy-Szent-Miklós Wiener Náthán.	Perjámos Pirkmayer Alajos. Sedjakov Milán.	Szakolecza Neumann, Teszlik és Tsa.	Szolnok Bakos István. Fuchs Lipót. Jász-Nagykún-Szolnok- megyei Lapok nyomdája (tul. : Vezéry Ödön). Wachs Pál.	Veszprém Egyházmegyei könyvny. Köves és Boros. Krausz A. Fia.
Nagy-Szombat Fiebig József. Goldmann Miksa. Horovitz Adolf. Reisz Sarolta. Winter Zsigmond.	Petrozsény Figuli Antal.	Szarvas Sámuel Adolf. Szikes Antal.	Szombathely Bertalanffy József. Egyházmegyei könyvny. Gábriel Agoston. Seiler H. utódai : Szele és Breifeld.	Zala-Egerszeg Breisach Samu. Vágó János.
Nagy-Szőllős Doktor István.	Pozsony Adler Zsigmond Alkalay Adolf. Angermayer Károly. Éder István. Freystadt M. L. Katholikus nyomda. Preisak Otyóző. Wigand K. F.	Szász-Régen Burghardt Rezső. Sebesch Károly.	Tab Pfeifer Ignác.	Zala-Szent-Grót Nagy Sándor.
Nagy-Tapolcsány Platzko Gyula. Zhorella Gyula.	Pöstyén Gipsz H.	Szász-Sebes Stegmann János. Winkler Lajo.	Tapolcza Löwy B.	Zenta Kabos Armin. Schwartz Sándor. Zentai Hírlap nyomdája.
Nagyvárad Ifj. Berger Sámuel. Déry és Boros Freund Lajos és Társa. Helyfi László. Höng I. Láng József. Laszky Armin. Neumann Vilmos. Pauker Dániel. Rákos Vilmos utóda. Sonnenfeld Adolf. Szent László-nyomda r.-t.	Predmér Links M. utóda : Rosen- zweig H.	Szászváros Mínerva-nyomda r.-t. Schäser A.	Tata Engländer és Társa. Nobel Adolf.	Zilah Seres Samu.
Námesztő Schein M.	Putnok Oaertner Ignác.	Szatmár Litteczky Endre. Morvai János. Nagy Lajosné. Pázmány-sajtó. Weinberger Testvérek.	Temesvár Csanád-egyházmegyei nyomda. Csendes J. Délmagyarországi könyv- nyomda. Freund Gyula. Mangold Sándor. Posaíra nyomdája. Moravetz Gyula. Stéger Ernő utódai. Uhrmann Henrik. Union-könyvnyomda (tul. : Ifj. Steiner Károly). Veres Sámuel.	Zólyom Ifj. Nádossy Gyula. Schlesinger Ignác.
Német-Bogsán Rosner Adolf.	Püspök-Ladány Deutsch Izrael.	Szeged Endrényi Imre. Endrényi Lajos. Engel Lajos. Gönczi I. József. Schulhof Károly. Traub B. és Társa. Várnay Lipót.	Tenke Maár L. Vilmos.	Zombor Bittermann Nándor. Oblát Károly.
Német-Palánka Kristofek József.	Rácskeve Róde Mihály.	Szeghalom Kovács Antal.		Zsombolya Wunder Rezső.
Nezsider Horváth I.	Resicza Eisler József. Hungaria-könyvnyomda.			Zsolna Áldori Manó.

Az esetleges változásokat kérjük velünk tudatni.

December elején jelenik meg!

Magyar Nyomdászok

1901. **Évkönyve** 1901.

Szerkeszti Tichy Ákos. o o o o o o

Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre.

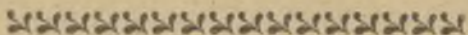
==== XVI. évfolyam. ====

Ára: helyben 1 kor. 20 fillér, vidékre
1 korona 34 fillér; december 1-től
1 kor. 40 fillér, vidékre 1 kor. 54 fillér.

o o Minden 10 példány után egy tiszteletpéldány. o o o

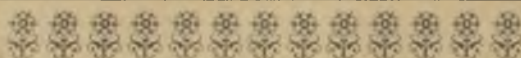
Megrendelhető a Grafikai Szemle kiadóhiva-
talában: Budapest, V., Hold-utca 7. sz. alatt.

Az Évkönyv előfizetői Firtinger Károlynak

A MAGYAR ÁLLAM NYOMDÁSZATTÖRTÉNELMI TÉRKÉPE

ezimű tanulmányos munkáját 30 fillér (vidékre 40 fillér)
potom árért kapják meg. o o o o o o o o o o o o

= Épp most jelent meg a Könyv-
nyomdászok Szakköre kiadásában:

Ötven esztendő

a magyarországi
könyvnyomtatás
közelmúltjából. o o

Irta

Firtinger Károly.

Számos ábrával és hasonmással
s 14 ívre terjedő szöveggel.

Ára 2 korona.

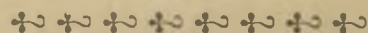
Megrendelhető szerzőnél: Pesti
könyvnyomda - részvénytársaság,
Budapest, V., Hold-utca 7. sz.

PÁRIS!

Grand prix-t és két
aranyérmét kapott

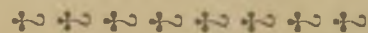
még eddig túl nem szárnyalt
gyártmányaiért a világhírű

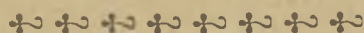
RAKTÁR BUDAPESTEN:

NÁDOR LAJOS

IX., Rákos-utca 11. szám.

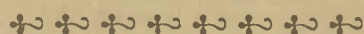
KAST & EHINGER

RAKTÁR BÉCSBEN:

HUGO CARMINE

o o VII., Burggasse 90. o o

STUTTGARTI

FESTÉKGYÁR.

